

Sygn. akt II Ca 890/17

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Wiśniewska (spr.)

Sędziowie: SO Ewa Blumczyńska

SR del. Joanna Mataczyńska

Protokolant: prot.sąd. Patrycja Hencel

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 30 stycznia 2018 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku J. K. (1)

przy uczestnictwie E. G.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 14 października 2016 r.

sygn. akt I Ns 656/14

postanawia:

I. oddalić apelację;

II. oddalić zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym żądanie wnioskodawcy rozliczenia dalszych wydatków;

III. kosztami postępowania apelacyjnego obciążyć wnioskodawcę i uczestniczkę w zakresie poniesionym.

Ewa Blumczyńska Małgorzata Wiśniewska Joanna Mataczyńska

UZASADNIENIE

We wniosku złożonym do Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w Poznaniu wnioskodawca J. K. (1) domagał się ustalenia, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki postępowania E. G. wchodzi: dwa konie bez wartości handlowej, siodło o wartości około 1.000 zł, namiot marki H. o wartości 200 zł, a nadto

wchodziły samochód osobowy marki H. o wartości 21.000 zł i środki pieniężne w wysokości 5.800 zł. Wnioskodawca J. K. (1) wniósł o przyznanie jednego z koni wnioskodawcy, a drugiego uczestniczce postępowania, przyznanie na wyłączną własność wnioskodawcy siodła oraz namiotu, nakazanie uczestniczce wydania siodła wnioskodawcy.

Wnioskodawca domagał się ponadto: zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 10.500 zł tytułem zwrotu połowy wartości sprzedanego samochodu, kwoty 7.500 zł tytułem zwrotu połowy nakładów na majątek wspólny w postaci utrzymania koni stanowiących współwłasność stron, kwoty 2.300 zł z tytułu środków pobranych przez uczestniczkę z rachunku wnioskodawcy.

Wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestniczki na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na wniosek uczestniczka E. G. podniosła, że konie M. i P. nie wchodzi w skład majątku wspólnego, gdyż zostały adoptowane a nie kupione, podobnie jak samochód marki H. oraz siodło - uczestniczka wniosła o oddalenie wniosku w tym zakresie. Przyznała, że w skład majątku wspólnego wchodzi namiot marki H., wniosła o przyznanie go wnioskodawcy ze spłatą na rzecz uczestniczki. Uczestniczka zażądała oddalenia wniosku w zakresie zasądzenia na rzecz wnioskodawcy kwoty 2.300 zł z tytułu pobrania przez uczestniczkę środków zgromadzonych w (...) S.A. Uczestniczka podniosła, iż środki pieniężne zgromadzone na rachunku (...) w (...) S.A. w okresie trwania związku małżeńskiego stanowią majątek wspólny.

W piśmie procesowym z dnia 17.10.2014 r. wnioskodawca rozszerzył wniosek wskazując, iż w skład majątku wspólnego wchodzi również: aparat fotograficzny N. model (...) o wartości 1.500 zł, dwie obrączki ślubne o łącznej wartości około 2.000 zł. Wnioskodawca wniósł o przyznanie aparatu fotograficznego na wyłączną własność uczestniczce postępowania z obowiązkiem spłaty w kwocie 750 zł oraz nakazanie uczestniczce postępowania wydania obrączki wnioskodawcy.

W piśmie z dnia 9 grudnia 2014 r. uczestniczka podniosła, że aparat fotograficzny N. został podarowany przez strony w 2011 r. przed wyjazdem na wycieczkę do Kenii córce uczestniczki I. G.. Podała, iż nigdy nie była w posiadaniu obrączki wnioskodawcy.

Dnia 10 grudnia 2014 r. wnioskodawca ponownie rozszerzył wniosek, wskazując, iż w skład majątku wspólnego wchodzi wierzytelność o zwrot nakładów w kwocie 68.000 zł poczynionych z majątku wspólnego na majątek odrębny uczestniczki postępowania E. G. polegających na świadczeniach alimentacyjnych względem córki uczestniczki postępowania (...), do których wnioskodawca nie był zobowiązany.

Dnia 17 stycznia 2015 r. uczestniczka nadała pismo procesowe, w którym zaprzeczyła twierdzeniom podniesionym przez wnioskodawcę w piśmie z dnia 10 grudnia 2014 r. i wniosła o oddalenie żądania wnioskodawcy zasądzenia kwoty 68.000 zł tytułem zwrotu połowy nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania.

W dniu 6 października 2015 r. wnioskodawca złożył pismo procesowe, w którym ponownie rozszerzył żądanie, wskazując, iż w skład majątku wspólnego wchodziła również kwota 86.400 zł, która była w posiadaniu uczestniczki postępowania i wniósł o zasądzenie od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 43.200 zł.

W dniu 22 października 2015 r. uczestniczka złożyła pismo procesowe, w którym wniosła o oddalenie wniosku w zakresie zasądzenia na rzecz wnioskodawcy kwoty 43.200 zł, a także zgłosiła żądanie zasądzenia od wnioskodawcy na swoją rzecz kwot: 22.500 zł tytułem spłaty kredytu mieszkaniowego na dom położony w T. będący majątkiem odrębnym wnioskodawcy, 35.800 zł tytułem darowizny i spłaty alimentów na rzecz dzieci wnioskodawcy K. i J. K. (2), 15.000 zł tytułem spłaty karty debetowej wnioskodawcy w (...).

Pismem z dnia 16 listopada 2015 r. wnioskodawca rozszerzył wniosek, podając, iż w skład majątku wspólnego wchodzi również roszczenie o zwrot nakładów poczynionych z majątku wspólnego na rzecz syna uczestniczki B. G.. Łączna

kwota przelewów na rzecz B. G. w okresie od lipca 2007 r. do lutego 2012 r. wyniosła 7.993 zł. W związku z tym wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 3.996,50 zł.

Dnia 24 września 2015 r. powód J. K. (1) złożył w Sądzie Rejonowym Poznań – Stare Miasto w Poznaniu pozew, domagając się zasądzenia na swoją rzecz od uczestniczki E. G. kwoty 2.141,41 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem spłaty odsetek od zadłużenia na karcie kredytowej oraz zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I C 1005/15/8.

W odpowiedzi na pozew pozwana E. G. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu według norm przepisanych

Postanowieniem z dnia 29 grudnia 2015 r. Sąd przekazał sprawę I C 1005/15/8 do łącznego prowadzenia i rozpoznania ze sprawą o podział majątku wspólnego stron.

W dniu 17 grudnia 2015 r. uczestniczka złożyła pismo procesowe, w którym wniosła o oddalenie żądania zasądzenia od uczestniczki kwoty 1.372 zł tytułem zwrotu nakładów poniesionych na rzecz syna uczestniczki B. G..

W piśmie procesowym z dnia 4 stycznia 2016 r. wnioskodawca zażądał ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym w proporcji: 3/4 wnioskodawca i 1/4 uczestniczka. W piśmie tym wnioskodawca zmodyfikował również swoje wcześniejsze żądania domagając się: przyznania jednego z koni wnioskodawcy a drugiego uczestniczce postępowania, przyznania namiotu na wyłączną własność wnioskodawcy, przyznania siodła na wyłączną własność wnioskodawcy, zobowiązania uczestniczki do wydania siodła wnioskodawcy, zasądzenia od uczestniczki kwoty 15.750 zł tytułem zwrotu 3/4 wartości sprzedanego samochodu marki H., zasądzenia od uczestniczki kwoty 3.750 zł tytułem zwrotu 1/4 części nakładów na majątek wspólny w postaci utrzymania koni, zasądzenia od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 3.450 zł, stanowiącej 3/4 kwoty pobranej przez uczestniczkę z konta wnioskodawcy, przyznania uczestniczce na wyłączną własność aparatu fotograficznego N. z obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawcy kwoty 1.125 zł, nakazania uczestniczce wydania wnioskodawcy obrączki ślubnej, zasądzenia od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 102.000 zł tytułem zwrotu 3/4 nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki w postaci nakładów na utrzymanie córki uczestniczki postępowania, zasądzenia od uczestniczki postępowania kwoty 64.800 zł tytułem 3/4 środków pieniężnych jakie znajdowały się w majątku stron w momencie rozvodu, zasądzenia od uczestniczki kwoty 5.994,75 zł tytułem 3/4 części kwoty przekazanej z majątku wspólnego stron na rzecz syna uczestniczki B. G., zasądzenia od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 10.000 zł tytułem zwrotu 3/4 nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania w postaci spłaty długów uczestniczki wynikających z prowadzonej działalności gospodarczej, a nadto zasądzenia od uczestniczki kwoty 1.070,70 zł jako 1/4 części spłaconych odsetek z tytułu karty kredytowej jako zwrotu nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny.

W piśmie z dnia 6 lutego 2016 r. uczestniczka wniosła o nieuwzględnienie żądania ustalenia nierównych udziałów.

W piśmie z dnia 27 maja 2016 r. wnioskodawca rozszerzył żądanie zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kosztów utrzymania koni, domagając się 1/4 poniesionych na ten cel nakładów, tj. kwoty 7.692,50 zł. Wniósł również o zasądzenie od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 1.348,50 zł z tytułu spłaconych odsetek karty kredytowej.

Pismem z dnia 16 sierpnia 2016 r. wnioskodawca rozszerzył swoje żądanie zasądzenia zwrotu nakładów poczynionych z majątku odrębnego na majątek wspólny w postaci spłaty zadłużenia z tytułu karty kredytowej w (...), domagając się zasądzenia od uczestniczki na swoją rzecz kwoty 2.478,31 zł.

Postanowieniem wydanym w dniu 14 października 2016 r. Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu:

I. dokonał podziału majątku wspólnego J. K. (1) i E. K. w ten sposób, że na wyłączną własność wnioskodawcy przyznał:

a) konia o imieniu M.,

b) konia o imieniu P.,

c) namiot marki H.,

II. zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 100 zł tytułem spłaty,

III. oddalił żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym,

IV. zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.900 zł tytułem zwrotu połowy środków pobranych ze wspólnego rachunku stron,

V. zasądził od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.478,31 zł tytułem rozliczenia spłaty zadłużenia karty kredytowej dokonanej przez wnioskodawcę,

VI. oddalił żądania wnioskodawcy w pozostałym zakresie,

VII. oddalił żądania uczestniczki zasądzenia od wnioskodawcy nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawcy,

VIII. oddalił wniosek o zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania,

IX. oddalił wniosek o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki zwrotu kosztów postępowania.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne:

Wnioskodawca J. K. (1) i uczestniczka E. G. zawarli związek małżeński w dniu 1 września 2006 r.

Do dnia 14 maja 2012 r. w małżeństwie stron obowiązywał ustrój wspólności majątkowej. Aktem notarialnym z dnia 14 maja 2012 r. strony zawarły umowę majątkową małżeńską, w której ustanowiły w swoim małżeństwie ustrój rozdzielności majątkowej.

W dniu 27 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu rozwiązał małżeństwo stron przez rozwód z wyłącznej winy pozwanego (wnioskodawcy). Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 19 lipca 2012 r.

Zarówno wnioskodawca, jak i uczestniczka posiadali dzieci z poprzednich związków małżeńskich. Małoletnia córka uczestniczki I. G. zamieszkiwała wspólnie ze stronami. Syn B. G. zamieszkiwał wspólnie ze swoim ojcem. Uczestniczka wspierała syna, m.in. dokonując przelewów chesnego za studia oraz dokonując na jego rzecz darowizn.

Wnioskodawca posiadał z pierwszego związku małżeńskiego dwoje dzieci: K. K. (2) oraz J. K. (2), które zamieszkiwały wspólnie z matką. Wyrokiem z dnia 20 lutego 2006 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach zasądził od wnioskodawcy na rzecz jego małoletnich dzieci alimenty w wysokości po 500 zł miesięcznie. Przy czym, zgodnie z porozumieniem zawartym z byłą żoną, J. K. (1) część ww. zobowiązania realizował, dokonując spłaty kredytu mieszkaniowego zaciągniętego wspólnie z byłą żoną w (...) Bank nr (...), przy czym suma wpłat na rachunek kredytowy oraz na rzecz matki małoletnich była równa sumie alimentów zasądzonych od wnioskodawcy w wyroku rozwodowym i wynosiła łącznie 1.000 zł miesięcznie.

W czasie trwania małżeństwa zarówno wnioskodawca J. K. (1), jak i uczestniczka E. G. prowadzili działalność gospodarczą.

Z działalności tej w 2006 r. wnioskodawca osiągnął dochód w wysokości 50.384,46 zł (przy przychodach wynoszących 786.082,31 zł). Uczestniczka w tym czasie uzyskiwała dochody w wysokości 31.713,15 zł (przy przychodach w wysokości 245.000 zł).

W 2007 r. dochód wnioskodawcy z prowadzonej działalności wyniósł 101.967,80 zł (przychody 1.856.901,83 zł). W tym samym roku dochód uczestniczki wyniósł 73.698,94 zł (przy przychodach w wysokości 250.969 zł).

W roku 2008 r. dochód wnioskodawcy wyniósł 205.734,83 zł (przychody 2.833.434,17 zł). Dochód uczestniczki wyniósł 70.230,66 zł (przychody 266.810,35 zł).

W 2009 r. dochody wnioskodawcy wyniosły 328.890,39 zł (przychody 3.349.311,88 zł). W tym samym roku uczestniczka poniosła stratę w wysokości 62.877,77 zł (przy przychodach w wysokości 175.711,38 zł).

Dochód wnioskodawcy w roku 2010 wyniósł 1.251.717,66 zł (przy przychodach 6.499.787,37 zł). W 2010 r. uczestniczka poniosła stratę w wysokości 98.977,82 zł (przy przychodach w kwocie 59.607,76 zł).

W roku 2011 wnioskodawca osiągnął dochód w wysokości 235.653,65 zł (przychody wnioskodawcy wyniosły 5.717.465,62 zł).

W 2012 r. wnioskodawca poniósł stratę w wysokości 345.156,60 zł (przychody wyniosły 3.493.088,01 zł).

Dnia 3 czerwca 2007 r. pomiędzy J. K. (1) jako kupującym a A. C. jako sprzedającą została zawarta umowa, na mocy której wnioskodawca za kwotę 2.400 zł nabył konia o imieniu M.. W dniu 7 marca 2008 r. pomiędzy J. K. (1) jako kupującym a A. C. jako sprzedającym została zawarta umowa, zgodnie z którą wnioskodawca nabył za kwotę 1.000 zł konia P..

K. interesowała się I. G., córka uczestniczki z poprzedniego związku małżeńskiego, która zamieszkiwała wspólnie ze stronami. I. G. i wnioskodawca wspólnie spędzali czas, jeżdżąc konno, a jazda konna stała się hobby wnioskodawcy.

Dnia 18 maja 2009 r. wnioskodawca przy pomocy karty płatniczej zapłacił kwotę 2.000 zł za siodło, które stanowiło prezent urodzinowy dla córki uczestniczki I. G.. Korzystała z niego nie tylko I. G., ale również wnioskodawca i instruktorzy. Po wyprowadzce z domu w D. G. zabrała siodło ze sobą.

Dnia 30 czerwca 2009 r. pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczką została zawarta umowa sprzedaży samochodu osobowego marki H. (...) (nabytego uprzednio przez wnioskodawcę dnia 15 grudnia 2005 r., a więc jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego stron), nr rej. (...), na mocy której uczestniczka nabyła ww. samochód za kwotę 33.000 zł w związku z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą.

W czasie trwania małżeństwa stron oraz obowiązywania w nim ustroju małżeńskiej wspólności majątkowej strony zakupiły aparat fotograficzny marki N. (...). Początkowo korzystali z niego wszyscy domownicy, jednak po wspólnej wycieczce stron oraz I. G. do Kenii został on подарowany I. G..

W trakcie trwania pomiędzy stronami ustroju wspólności majątkowej strony zakupiły również namiot marki H., którego wartość rynkowa wynosi 200 zł.

W dniu 18 lutego 2008 r. wnioskodawca J. K. (1) zawarł umowę o korzystanie z karty kredytowej (...). Strony korzystały z ww. karty kredytowej w celu zaspokojenia potrzeb rodziny. Saldo rachunku karty kredytowej numer (...) na dzień ustania wspólności majątkowej między stronami wynosiło 10.449,99 zł. Z tytułu zadłużenia na rachunku karty kredytowej bank naliczał odsetki:

- za okres: 1.05.2012 r. do 28 maja 2012 r. w wysokości 80,25 zł;
- za okres od 29 maja 2012 r. do 26 czerwca 2012 r. w wysokości 160,81 zł,
- za okres od 27 czerwca 2012 r. do 30 lipca 2012 r. w wysokości 151,70 zł,
- za okres 31 lipca 2012 r. do 28 sierpnia 2012 r. w wysokości 162,80 zł,

- za okres od 31 lipca 2012 r. do 28 sierpnia 2012 r. w wysokości 170,03 zł,
- za okres od 29 września 2012 r. do 29 października 2012 r. w wysokości 179,95 zł,
- za okres od 30 października 2012 r. do 28 listopada 2012 r. w wysokości 168,20 zł,
- za okres od 29 listopada 2012 r. do 28 grudnia 2012 r. w wysokości 19,70 zł,
- za okres od 20 lutego 2013 r. do 28 stycznia 2013 r. w wysokości 46,98 zł,
- za okres od 29 stycznia 2013 r. do 28 lutego 2013 r. w wysokości 59,91 zł,
- za okres od 1 marca 2013 r. do 28 marca 2013 r. w wysokości 71,73 zł,
- za okres od 29 marca 2013 r. do 29 kwietnia 2013 r. w wysokości 128,02 zł,
- za okres od 30 kwietnia 2013 r. do 28 maja 2013 r. w wysokości 130,96 zł,
- za okres od 29 maja 2013 r. do 28 czerwca 2013 r. w wysokości 152 zł,
- za okres od 29 czerwca 2013 r. do 29 lipca 2013 r. w wysokości 132,34 zł,
- za okres od 30 lipca 2013 r. do 28 sierpnia 2013 r. w wysokości 135,13 zł,
- za okres od 29 sierpnia 2013 r. do 30 września 2013 r. w wysokości 53,69 zł,
- za okres od 1 października 2013 r. do 28 października 2013 r. w wysokości 177,27zł,
- za okres od 29 października 2013 r. do 28 listopada 2013 r. w wysokości 126,78 zł,
- za okres od 29 listopada 2013 r. do 30 grudnia 2013 r. w wysokości 141,14 zł,
- za okres od 31 grudnia 2013 r. do 28 stycznia 2014 r. w wysokości 122,45 zł,
- za okres od 29 stycznia 2014 r. do 28 lutego 2014 r. w wysokości 108,07 zł,
- za okres od 1 marca 2014 r. do 28 marca 2014 r. w wysokości 148,01 zł,
- za okres od 29 marca 2014 r. do 28 kwietnia 2014 r. w wysokości 127,54 zł,
- za okres od 29 kwietnia 2014 r. do 28 maja 2014 r. w wysokości 121,97 zł,
- za okres od 29 maja 2014 r. do 30 czerwca 2014 r. w wysokości 147,97 zł,
- za okres od 1 lipca 2014 r. do 28 lipca 2014 r. w wysokości 121,58 zł,
- za okres od 29 lipca 2014 r. do 28 sierpnia 2014 r. w wysokości 103,40 zł,
- za okres od 29 sierpnia 2014 r. do 29 września 2014 r. w wysokości 151,16 zł,
- za okres od 30 września 2014 r. do 28 października 2014 r. w wysokości 94,56 zł,
- za okres od 29 października 2014 r. do 28 listopada 2014 r. w wysokości 98,92 zł,
- za okres od 29 listopada 2014 r. do 29 grudnia 2014 r. w wysokości 97,61 zł,
- za okres od 30 grudnia 2014 r. do 28 stycznia 2015 r. w wysokości 95,07 zł,

- za okres od 29 stycznia 2015 r. do 2 marca 2015 r. w wysokości 95,88 zł,
- za okres od 3 marca 2015 r. do 30 marca 2015 r. w wysokości 65,50 zł,
- za okres od 31 marca 2015 r. do 28 kwietnia 2015r. w wysokości 79,30 zł,
- za okres od 29 kwietnia 2015 r. do 28 maja 2015 r. w wysokości 82,20 zł,
- za okres od 29 maja 2015 r. do 29 czerwca 2015 r. w wysokości 82,23 zł,
- za okres od 30 czerwca 2015 r. do 28 lipca 2015 r. w wysokości 70,43 zł,
- za okres od 29 lipca 2015 r. do 28 sierpnia 2015 r. w wysokości 18,18 zł,
- za okres od 29 sierpnia 2015 r. do 28 września 2015 r. w wysokości 122,78 zł,
- za okres od 29 września 2015 r. do 28 października 2015 r. w wysokości 78,67 zł,
- za okres od 29 października 2015 r. do 30 listopada 2015 r. w wysokości 83,99 zł,
- za okres od 1 grudnia 2015 r. do 28 grudnia 2015 r. w wysokości 75,66 zł,
- za okres od 29 grudnia 2015 r. do 28 stycznia 2016 r. w wysokości 81,28 zł,
- za okres od 29 stycznia 2016 r. do 29 lutego 2016 r. w wysokości 82,17 zł,
- za okres od 1 marca 2016 r. do 29 marca 2016 r. w wysokości 72,83 zł,
- za okres od 30 marca 2016 r. do 28 kwietnia 2016 r. w wysokości 77,08 zł,
- za okres od 29 kwietnia 2016 r. do 19 maja 2016 r. w wysokości 49,32 zł,

W dniu 27 lipca 2016 r. na ww. rachunku karty kredytowej brak było zadłużenia.

Dnia 21 kwietnia 2012 r. wnioskodawca wyprowadził się z miejsca wspólnego zamieszkania stron. W tym samym dniu uczestniczka wypłaciła z rachunku nr (...), którego właścicielem był wnioskodawca, kwotę 5.800 zł.

W dniu 5 lipca 2012 r. uczestniczka przełała na rzecz Agencji Ochrony (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością kwotę 136,53 zł. W tym samym dniu przełała kwotę 203,97 zł na rzecz Spółki (...). W dniach 8.05.2012 r., 09.06.2012 r., 09.07.2012 r. i 28.09.2012 r. przełała kwoty po 167 zł na rzecz spółki (...).

W dniu 1 maja 2012 r. wnioskodawca J. K. (1) zawarł z K. M. umowę, której przedmiotem było zapewnienie opieki, odchów oraz udostępnienie miejsca w boksie oraz na pastwisku na terenie stajni D.w miejscowości W. koniom o imieniu M. i P.. Wnioskodawca zobowiązał się do uiszczania miesięcznej opłaty w wysokości po 300 zł za każdego konia do 15. dnia każdego miesiąca. Za maj i czerwiec 2012 r. wnioskodawca uiścił opłatę na pokrycie kosztów utrzymania koni gotówką, od lipca 2012 r. dokonywał przelewów z tego tytułu w wysokości 600 zł miesięcznie. Do maja 2016 r. koszty poniesione przez wnioskodawcę z tego tytułu wyniosły łącznie 30.770 zł.

Dnia 14 maja 2012 r. uczestniczka sprzedała samochód osobowy marki H. (...) za kwotę 21.000 zł. W tym samym dniu uczestniczka nabyła za kwotę 24.000 zł samochód marki M. (...), nr rej. (...).

W dniu 26 czerwca 2012 r. pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczką zawarta została umowa częściowego podziału majątku wspólnego, na mocy której E. K. nabyła na wyłączną własność całe przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55⁽¹⁾ k.c. pod firmą (...), jak również całe wchodzące w skład ich majątku wyposażenie domu przy ulicy (...) w D., w tym trzy telewizory i pozostały sprzęt RTV oraz AGD, meble oraz zabudowę kuchenną. J. K. (1) nabył na wyłączność wszelkie

roszczenia o nakłady z majątku wspólnego na wkłady do spółki cywilnej zawiązanej przez niego z K. Z. i M. N. pod firmą (...) s.c. z siedzibą w P. oraz wszelkie roszczenia dotyczące majątku spółki cywilnej po jej rozwiązaniu, roszczenia o zwrot wkładów oraz o podział majątku, roszczenia o wypłatę świadczeń przez spółkę, jak również wszelkie prawa i rzeczy, roszczenia, w jak najszerszym zakresie, związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą pod firmą J., prowadzoną jako wspólnik spółki cywilnej.

Również w dniu 26 czerwca 2012 r. pomiędzy wnioskodawcą a uczestniczką zawarta została umowa, na mocy której E. K. udzieliła wnioskodawcy J. K. (1) pożyczki w kwocie 86.400 zł. Środki przekazane wnioskodawcy na mocy ww. pożyczki pochodziły z majątku odrębnego uczestniczki.

Dnia 13 marca 2014 r. uczestniczka wystosowała do pełnomocnika wnioskodawcy pismo, w którym podała, iż samochód H. nr rej (...) został zakupiony od J. K. (1) przez prowadzoną przez nią firmę. 14 maja 2012 r. dokonała sprzedaży ww. pojazdu, co stanowiło dochód firmy (...). Natomiast zgodnie z umową częściowego podziału majątku wspólnego z dnia 26 czerwca 2012 r. E. G. nabyła na wyłączną własność całe przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c. Podała również, iż w dniu 21.04.2012 r. wypłaciła środki z rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego w wysokości 3.800 zł, które przeznaczyła na opłacenie rachunków bieżących. Podniosła również, że konie zakupione w czasie trwania małżeństwa jako majątek wspólny powinny stanowić przedmiot podziału.

Sąd Rejonowy podał, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie: zeznań świadka I. G., zeznań uczestniczki E. G., częściowo zeznań wnioskodawcy, a także na podstawie dokumentów prywatnych i urzędowych złożonych do akt sprawy. W ocenie Sądu Rejonowego, zasługiwały na wiarę zeznania świadka oraz uczestniczki postępowania, wzajemnie zgodne, wewnętrznie spójne i pozbawione sprzeczności z pozostałą częścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Co do zeznań wnioskodawcy Sąd I instancji uznał, że zasługiwały na wiarę odnośnie charakteru prawnego umowy, na mocy której wnioskodawca nabył konie oraz odnośnie korzystania z karty kredytowej wydanej przez mBank na zaspokojenie potrzeby rodziny; w tym zakresie zeznania wnioskodawcy znalazły potwierdzenie w dokumentach. Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom wnioskodawcy w kwestii przeznaczenia siodła i aparatu fotograficznego, z uwagi na ich sprzeczność z zeznaniami świadka i uczestniczki, a co do aparatu fotograficznego - również z uwagi na jego niewymienienie we wniosku jako składnika majątku wspólnego. Odnośnie środków pieniężnych w kwocie 86.400 zł Sąd Rejonowy wskazał, że również tych środków wnioskodawca nie wymienił we wniosku o podział majątku wspólnego, ale dopiero w piśmie z 6.10.2015 r. Zdaniem Sądu, gdyby stanowiły one rzeczywiście składnik majątku wspólnego, to wnioskodawca nie zawierałby z uczestniczką umowy pożyczki tych środków, tylko żądałby ich połowy jako składnika majątku wspólnego.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dokonał niżej wskazanych rozważań prawnych, przytaczając jako podstawy prawne rozstrzygnięcia art. 684 k.p.c. w zw. z art. 567 § 1 i 3 k.p.c., art. 31-34 k.r.o., art. 45 k.r.o., art. 32 § 1 k.r.o., art. 33 pkt 3 k.r.o., art. 43 § 1 k.r.o.

W świetle tych przepisów i dokonanych ustaleń faktycznych, w skład majątku wspólnego weszły konie M. oraz P. oraz namiot H.. Nie stanowiły natomiast majątku wspólnego siodło oraz aparat fotograficzny - zostały one bowiem подарowane przez strony córce uczestniczki I. G.. Obrączka ślubna wnioskodawcy nie stanowiła majątku wspólnego, lecz majątek osobisty wnioskodawcy, a ewentualnego jej wydania wnioskodawca mógłby dochodzić w odrębnym postępowaniu, po wykazaniu, że to uczestniczka jest w jej posiadaniu. Wartość przedmiotów przydzielonych wnioskodawcy wyniosła 200 zł, wobec powyższego zasądzeniu od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki podlegała kwota 100 zł (punkt II. sentencji).

Zdaniem Sądu Rejonowego, brak było podstaw do zasądzenia na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki środków pochodzących ze sprzedaży samochodu marki H.. Samochód ten niewątpliwie wchodził w skład przedsiębiorstwa uczestniczki. Po sprzedaży ww. składnika w skład przedsiębiorstwa weszły środki uzyskane z tego tytułu. Nie zmienia tej oceny okoliczność, iż dnia 1 maja 2012 r. uczestniczka zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej - z tą datą nie przestało bowiem istnieć przedsiębiorstwo uczestniczki. Uczestniczka zakończyła prowadzenie działalności dopiero w roku 2014 r. i wówczas dopiero nastąpić mogła ewentualna likwidacja przedsiębiorstwa. Natomiast zgodnie

z zawartą pomiędzy stronami umową częściowego podziału majątku wspólnego każda ze stron nabyła na wyłączną własność wskazane w umowie całe przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c., w tym uczestniczka przedsiębiorstwo pod firmą (...). Sąd ustalił również, że kwota 86.400 zł pożyczona przez uczestniczkę wnioskodawcy w dniu 26 czerwca 2012 r. nie pochodziła z majątku wspólnego, z czego wnioskodawca, zaciągając pożyczkę, zdawał sobie sprawę.

Zgodnie z art. 43 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym, jednak z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Tak więc dla uwzględnienia żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek – po pierwsze muszą zachodzić ważne przyczyny, a nadto a stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego jest różny.

Zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy, w ocenie Sądu Rejonowego, nie pozwolił na przyjęcie, iż spełnione zostały przesłanki, o których mowa w art. 43 k.r.o. Wnioskodawca wykazał, iż jego dochody były wyższe niż dochody uczestniczki; z powyższego nie wynika jednak, iż w wyższym stopniu przyczynił się on do powstania majątku wspólnego (przy czym w momencie dokonywania tego podziału w skład tego majątku wchodziły jedynie przedmioty o niewielkiej wartości). Zgodnie z art. 43 § 3 k.r.o. przy ocenie, w jakim stopniu każde z małżonków przyczyniło się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowywaniu dzieci i w gospodarstwie domowym. Sama dysproporcja dochodów nie uzasadnia twierdzenia, iż wnioskodawca w większym stopniu przyczynił się do powstania majątku wspólnego. Ponadto nie została spełniona druga z określonych w art. 43 k.r.o. przesłanek. W ocenie Sądu I instancji, nie zachodziły w niniejszej sprawie ważne powody do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Brak podstaw do przyjęcia, aby uczestniczka w sposób uporczywy lub rażący nie przyczyniała się do powstania majątku wspólnego lub aby majątek ten trwoniła. W czasie trwania małżeństwa obie strony prowadziły działalność gospodarczą. Fakt, iż działalność prowadzona przez uczestniczkę w pewnym okresie przynosiła stratę, nie uzasadnia ustalenia nierównych udziałów. Uczestniczka wykorzystywała swoje możliwości zarobkowe i nie trwoniła wspólnego majątku. Sąd zaznaczył, że wielkość tej straty była mniejsza niż strata wnioskodawcy z prowadzonej działalności gospodarczej w roku 2012.

Dokonując podziału majątku wspólnego sąd rozstrzyga o wyborze sposobu podziału, mając na uwadze usprawiedliwiony interes każdego z małżonków, sytuację osobistą, majątkową i rodzinną istniejącą w chwili podziału. Biorąc pod uwagę okoliczność, iż zarówno konie, jak i namiot, służyły do wyłącznego użytku wnioskodawcy, a uczestniczka nie wносиła o przydzielenie jej żadnego z tych składników - Sąd przyznał oba konie i namiot wnioskodawcy.

Za uzasadnione w części Sąd uznał żądanie wnioskodawcy zasądzenia od uczestniczki kwoty, którą pobrała ona z rachunku bankowego wnioskodawcy w dniu 21 kwietnia 2012 r. Uczestniczka wypłaciła kwotę 5.800 zł, przy czym nie wykazała, aby zużyła ją na opłaty związane z utrzymaniem domu, a w swoich zeznaniach przyznała, że pobranie tej kwoty stanowić miało formę zemsty i być dla wnioskodawcy powodem do obaw. Kwota ta wchodziła w skład majątku wspólnego, a połowa tej kwoty należna była wnioskodawcy.

Dalej Sąd wyjaśnił, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd rozstrzyga także o roszczeniach małżonków z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów stanowiących majątek wspólny, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na te przedmioty majątkowe nakładów. Podstawę dokonania rozliczeń stanowią art. 567 § 1 k.p.c. w zw. z art. 686 k.p.c.

Rozliczeniu zgodnie z art. 42 i nast. k.r.o. w brzmieniu sprzed nowelizacji oraz art. 567 § 1 w zw. z art. 686 k.p.c. podlegają jedynie nakłady poczynione na rzecz rozumiane jako poniesione w związku z jej zachowaniem (nakłady konieczne). Nakłady są konieczne, jeśli są niezbędne do utrzymania przedmiotu majątkowego w należytym stanie umożliwiającym normalne z niego korzystanie. Wnioskodawca domagał się zasądzenia od uczestniczki zwrotu nakładów poniesionych na utrzymanie koni M. i P. w okresie od ustania wspólności majątkowej. Konie służyły do wyłącznego użytku wnioskodawcy, a ponadto nie było w niniejszej sprawie sporne, że nie posiadały one żadnej wartości

handlowej; koszty poniesione przez wnioskodawcę na utrzymanie koni wyniosły do maja 2016 r. kwotę 30.770 zł. W ocenie Sądu I instancji, nakłady poniesione na utrzymanie koni nie są nakładami koniecznymi ani też uzasadnionymi ekonomicznie - nie są ponoszone w celu zachowania przedmiotów majątkowych stanowiących dla majątku wspólnego istotną wartość, a jedynie w celu umożliwienia realizacji pasji wnioskodawcy, jaką jest jazda konna. Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił żądanie wnioskodawcy w zakresie zwrotu ww. wydatków.

Wnioskodawca nie wykazał, że z majątku wspólnego zostały spłacone długi uczestniczki związane z prowadzeniem przez nią działalności gospodarczej. Wnioskodawca nie wykazał w szczególności, aby z majątku wspólnego pokryte zostały długi wyłącznie uczestniczki.

Sąd oddalił również zgłoszone przez obie strony żądania zasądzenia zwrotu części wydatków poniesionych na utrzymanie dzieci stron z poprzednich związków małżeńskich, które strony określiły jako żądanie zwrotu nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątki odrębne. Wnioskodawca swój obowiązek alimentacyjny realizował częściowo, dokonując wpłat na poczet spłaty kredytu mieszkaniowego, przy czym suma wpłat na rachunek kredytowy oraz na rzecz matki małoletnich była równa sumie alimentów zasądzonych od wnioskodawcy w wyroku rozwodowym. Taki sposób wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego należy uznać za dopuszczalny. Wydatki poniesione przez strony związane z realizacją obowiązku alimentacyjnego na rzecz dzieci nie stanowią nakładów na majątek odrębny i nie podlegają zwrotowi. Bieżące realizowanie obowiązku alimentacyjnego nie mieści się również w pojęciu „długu”, o którym mowa w art. 45 § 2 k.r.o.; chodzi tu bowiem o wymagalne zobowiązania w rozumieniu art. 353 § 1 k.c., a nie o obowiązek regulowany przez art. 128 k.r.o. w zw. z art. 133 k.r.o.

Odnosnie zwrotu wydatków poniesionych przez wnioskodawcę na spłatę zadłużenia na karcie kredytowej C. - uczestniczka nie wykazała, aby w dniu zawarcia związku małżeńskiego, tj. 1.09.2006 r., na ww. karcie było zadłużenie.

Odnosnie kwot uiszczonych przez wnioskodawcę w okresie po dacie ustania wspólności majątkowej podstawę do dokonania rozliczenia stanowiły art. 567 §1 k.p.c. w zw. z art. 686 k.p.c.

Wnioskodawca po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, a przed dokonaniem podziału majątku wspólnego, spłacił 10.449 zł zadłużenia, jakie w dniu ustania wspólności majątkowej znajdowało się na karcie kredytowej mBank. Wnioskodawca wykazał, w ocenie Sądu Rejonowego, że wydatki czynione ww. kartą służyły zaspokojeniu potrzeb rodziny. Wnioskodawca domagał się zasądzenia od uczestniczki z tego tytułu kwoty 2.478,31 zł i taką też kwotę Sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy. Zdaniem Sądu I instancji, nie zostało natomiast przez wnioskodawcę wykazane żądanie odsetkowe związane z ww. zadłużeniem. Wnioskodawca przedstawił wprawdzie zaświadczenie banku o wysokości odsetek naliczanych w związku z zadłużeniem na karcie kredytowej, nie złożył jednak szczegółowych zestawień za kolejne miesiące po ustaniu wspólności majątkowej. Z analizy zestawienia naliczenia odsetek przedstawionego przez bank wynika, że po 14 maja 2012 r. wnioskodawca nadal korzystał z ww. karty kredytowej, dokonywał kolejnych wydatków i spłacał zadłużenie (co można wywnioskować, analizując wysokość odsetek naliczanych w poszczególnych miesiącach - od wysokości około 170 zł spadała ona do wysokości kilkunastu złotych, a następnie znowu rosła i spadała). Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy stwierdził, że zadłużenie, które na karcie kredytowej istniało w momencie ustania wspólności majątkowej, zostało przez wnioskodawcę spłacone wcześniej, a kolejne naliczenia odsetek były następstwem wydatków poniesionych przez wnioskodawcę już po ustaniu wspólności majątkowej.

O kosztach postępowania Sąd I instancji orzekł, przyjmując, że strony w równym stopniu zainteresowane były wynikiem sprawy, natomiast żądania każdej ze stron zostały uwzględnione jedynie w części, w związku z czym każda ze stron, zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c., powinna ponieść koszty postępowania związane z własnym udziałem w sprawie.

Apelację od postanowienia wniósł wnioskodawca.

Zaskarżył postanowienie w części:

1. oddalającej wniosek o ustalenie składników majątku wspólnego,

2. oddalającej wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym,
3. oddalającej wniosek o zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 15.750 zł tytułem zwrotu 3/4 wartości sprzedanego samochodu marki H.,
4. oddalającej wniosek o zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy nakładów w kwocie 15.385 zł w postaci kosztów utrzymania koni M. i P.,
5. oddalającej w części powyżej kwoty 2.900 zł wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy od uczestniczki postępowania 3/4 kwoty wchodzącej w skład majątku wspólnego stron, a pobranej przez uczestniczkę postępowania z konta wnioskodawcy posiadanego w (...),
6. oddalającej wniosek o przyznanie na wyłączną własność uczestniczki postępowania aparatu fotograficznego marki N. o wartości handlowej ok. 1.500 zł z obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawcy,
7. oddalającej wniosek o przyznanie wnioskodawcy na wyłączną własność siodła wchodzącego w skład majątku wspólnego stron,
8. oddalającej wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty 64.800 zł tytułem zwrotu 3/4 części środków pieniężnych, jakie znajdowały się w majątku stron w momencie ustania wspólności majątkowej,
9. oddalającej wniosek o zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 5.994,75 zł tytułem zwrotu 3/4 części kwoty przekazanej z majątku wspólnego stron na rzecz syna uczestniczki postępowania z pierwszego małżeństwa B. G.,
10. oddalającej wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty z tytułu odsetek spłaconych z tytułu karty kredytowej w (...),
11. oddalającej w części powyżej kwoty 2.478,32 zł wniosek o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty spłaty zadłużenia karty kredytowej w (...).

Wnioskodawca zarzucił Sądowi Rejonowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 k.p.c. polegające na nieprzeprowadzeniu należyte postępowania dowodowego na okoliczność zaistnienia przesłanek z art. 43 k.r.o. i w konsekwencji uznanie, że nie zachodzą podstawy do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym,
2. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c., polegające na braku ustalenia, że wnioskodawca nie wyrażał zgody na zawarcie przez uczestniczkę umowy sprzedaży samochodu marki H., co skutkowało brakiem zasądzenia od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy zwrotu bezpodstawnie uzyskanej przez uczestniczkę korzyści majątkowej w kwocie 10.500 zł,
3. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 405 k.c., polegające na niezastosowaniu tego przepisu i w konsekwencji uznaniu, że wnioskodawcy nie przysługuje w stosunku do uczestniczki roszczenie o zwrot kwoty 10.500 zł z tytułu sprzedaży samochodu marki H., podczas gdy sprzedaż tego samochodu, stanowiącego majątek wspólny, odbyła się bez zgody wnioskodawcy i uczestniczka kosztem wnioskodawcy uzyskała korzyść majątkową w kwocie 10.500 zł,
4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. w zw. z art. 199 k.c., polegające na niezastosowaniu tych przepisów i w konsekwencji uznaniu, że wnioskodawcy nie przysługuje od uczestniczki roszczenie o zwrot kwoty 15.385 zł z tytułu wydatków poczynionych na rzecz utrzymania koni o imionach M. i P.,
5. naruszenie przepisów, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 45 § 1 k.r.o. i art. 567 § 1 w zw. z art. 686 k.p.c., polegające na niewłaściwej interpretacji tych przepisów i w konsekwencji uznaniu, że w postępowaniu o podział

majątku wspólnego można dochodzić zwrotu jedynie nakładów koniecznych czynionych po ustaniu wspólności na majątek wspólny, i to tylko w zakresie, w jakim te nakłady są ponoszone w celu zachowania przedmiotów majątkowych stanowiących dla majątku wspólnego istotną wartość,

6. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na:

- uznaniu za wiarygodne zeznań uczestniczki i zeznań świadka I. G. w kwestii darowizny aparatu fotograficznego marki N. (...), pomimo tego, że zeznania uczestniczki i zeznania świadka I. G. w tym zakresie nie są spójne, a dodatkowo zeznania uczestniczki w tym zakresie są sprzeczne z pozostałą częścią materiału dowodowego,

- uznaniu za niewiarygodne zeznań wnioskodawcy w kwestii darowizny aparatu fotograficznego marki N. (...) z tej przyczyny, że zeznania te są sprzeczne z zeznaniami uczestniczki i I. G.,

7. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na:

- uznaniu za wiarygodne zeznań uczestniczki i zeznań I. G. w kwestii darowizny siodła, pomimo tego, że zeznania uczestniczki i zeznania świadka I. G. w tym zakresie nie są spójne, a dodatkowo zeznania uczestniczki w tym zakresie są sprzeczne z pozostałą częścią materiału dowodowego,

- uznaniu za niewiarygodne zeznań wnioskodawcy w kwestii darowizny siodła tylko z tej przyczyny, że zeznania te są sprzeczne z zeznaniami uczestniczki i I. G. i pomimo tego, że zeznania te są zgodne z zasadami logiki i zasadami doświadczenia życiowego,

8. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na uznaniu zeznań uczestniczki złożonych dnia 2 września 2016 r. w zakresie pochodzenia środków w kwocie 86.400 zł jako wiarygodnych, pomimo tego, że nie pozwalał na to zebrany w sprawie materiał dowodowy, a zwłaszcza zeznania uczestniczki złożone przed Sądem Rejonowym w T., w trakcie których uczestniczka wprost przyznała, że środki w kwocie 86.400 zł były środkami wypracowanymi w trakcie trwania małżeństwa z wnioskodawcą,

9. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 328 § 2 k.p.c., polegające na tym, że Sąd I instancji w zakresie pochodzenia środków w kwocie 86.400 zł nie odniósł się do tego, czy i dlaczego odmawia wiarygodności zeznaniom uczestniczki złożonych dnia 15 czerwca 2015 r. przed Sądem Rejonowym w T., a także nie odniósł się do tego, z jakiego źródła mogłyby pochodzić środki w kwocie 86.400 zł (Sąd nie wskazał bowiem, czy środki te uczestniczka uzyskała wskutek zarobku, pożyczki, darowizny),

10. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych i uznanie w konsekwencji, że wobec B. G. był realizowany obowiązek alimentacyjny, co skutkowało oddaleniem wniosku o zasądzenie 5.994,75 zł tytułem zwrotu 3/4 części kwoty przekazanej z majątku wspólnego stron na rzecz syna uczestniczki postępowania B. G.,

11. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 30 § 1 k.r.o. w zw. z art. 376 k.p.c. polegające na zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy z tytułu zwrotu nakładów w postaci spłaty karty kredytowej w (...) jedynie kwoty 2.478,31 zł, a nie kwoty 5.224,99 zł, pomimo tego, że Sąd I instancji jednocześnie oddalił zgłoszone przez wnioskodawcę żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym,

12. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj. art. 6 k.c. polegające na uznaniu, że wnioskodawca nie wykazał zasadności przysługującego mu roszczenia o zwrot nakładów w postaci spłaty odsetek od zadłużenia na karcie kredytowej w (...), a w konsekwencji naruszenie prawa materialnego, tj. art. 30 § 1 k.r.o. w zw. z art. 376 k.p.c., poprzez przyjęcie, że dokonywane przez wnioskodawcę spłaty zadłużenia oraz kolejne wykorzystywanie karty kredytowej powodują niemożność zasądzenia na rzecz wnioskodawcy połowy spłaconych przez wnioskodawcę odsetek.

Apelujący wniósł o wnoszę o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez:

1. na podstawie art. 684 k.p.c. - ustalenie, że w skład majątku wspólnego wchodzi:

a) koń o imieniu M., b) koń o imieniu P., c) namiot marki H., d) siodło, e) aparat fotograficzny marki N. (...), f) równowartość wypłaconych przez uczestniczkę środków pieniężnych w kwocie 5.800 zł, g) równowartość środków pieniężnych w kwocie 86.400 zł;

2. ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym poprzez ustalenie wysokości udziałów w majątku wspólnym: dla wnioskodawcy w wysokości 3/4 i dla uczestniczki w wysokości 1/4;

3. przyznanie wnioskodawcy na wyłączną własność siodła;

4. zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 15.750 zł tytułem zwrotu 3/4 wartości sprzedanego samochodu marki H., zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 9.727,50 zł (tytułem zwrotu nakładów wnioskodawcy z tytułu utrzymania koni stanowiących współwłasność stron postępowania, tj. kwoty 7.692,50 zł za okres od dnia ustania wspólności majątkowej do maja 2016 roku oraz kwoty 2.035 zł za okres od czerwca 2016 roku do maja 2017 roku), a w razie oddalenia wniosku o ustalenie nierównych udziałów zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 19.455 zł (tytułem zwrotu nakładów wnioskodawcy z tytułu utrzymania koni stanowiących współwłasność stron postępowania, tj. 15.385 zł za okres od dnia ustania wspólności majątkowej do maja 2016 roku i kwoty 4.070 zł za okres od czerwca 2016 roku do maja 2017 roku);

5. zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 4.350 zł tytułem zwrotu 3/4 części środków pobranych przez uczestniczkę z rachunku bankowego wnioskodawcy w miejsce kwoty 2.900 zł, przyznanie uczestniczce na wyłączną własność aparatu fotograficznego marki N. model (...) o wartości handlowej ok. 1.500 zł z obowiązkiem spłaty na rzecz wnioskodawcy kwoty 1.125 zł tytułem spłaty odpowiadającej 3/4 wartości aparatu, zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 64.800 zł tytułem 3/4 części środków pieniężnych, jakie znajdowały się w majątku stron w momencie rozvodu;

6. zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 5.994,75 zł tytułem zwrotu 3/4 części kwoty przekazanej z majątku wspólnego stron na rzecz syna uczestniczki postępowania z pierwszego małżeństwa B. G.;

7. zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 1.348,50 zł jako 1/4 części spłaconych odsetek z tytułu karty kredytowej, a w razie oddalenia wniosku o ustalenie nierównych udziałów - zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 2.697,01 zł jako 1/2 części spłaconych odsetek z tytułu karty kredytowej;

8. zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwoty 5.224,99 zł tytułem rozliczenia spłaty zadłużenia karty kredytowej w przypadku nieuwzględnienia przez sąd odwoławczy apelacji dotyczącej ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, w miejsce kwoty 2.478,31 zł.

Ponadto skarżący domagał się zasądzenia od uczestniczki zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W toku postępowania apelacyjnego wnioskodawca rozszerzył żądanie zasądzenia od uczestniczki kwot wydatkowanych na utrzymanie koni za dalsze okresy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie. Bezasadne było także zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym żądanie wnioskodawcy rozliczenia dalszych wydatków.

Sąd Rejonowy w przeważającej części prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy, dokonując przy tym szczegółowej i wyczerpującej oceny dowodów, która korzysta z ochrony przewidzianej przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

Z uwagi na mnogość i złożoność zarzutów podniesionych w środku odwoławczym wywiedzionym przez wnioskodawcę J. K. (1) oraz dla jasności dokonywanej oceny, należało usystematyzować zarzuty sformułowane przez pełnomocnika skarżącego i dokonać oceny odnoszącej się do poszczególnych kwestii spornych. Apelujący zarzucił Sądowi Rejonowemu:

I. nieprawidłowe ustalenie, że udziały uczestników w majątku wspólnym są równe, kwestionując ocenę dowodów w tej części,

II. nieustalenie, że wnioskodawca nie wyrażał zgody na sprzedaż samochodu marki H., co skutkowało brakiem zasądzenia od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy zwrotu bezpodstawnie uzyskanej przez uczestniczkę korzyści majątkowej w kwocie 10.500 zł,

III. nieprawidłowe oddalenie roszczenia o zwrot wydatków na utrzymanie koni M. i P.,

IV. bezpodstawne oddalenie żądania ustalenia, że w skład majątku wspólnego wchodzi aparat marki N. oraz siodło, i zaniechanie dokonania podziału tych przedmiotów,

V. bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia kwoty 64.800 zł, jako równowartości 3/4 środków znajdujących się w majątku wspólnym w dacie ustania wspólności,

VI. bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia kwoty 5.994,78 zł przekazanej z majątku wspólnego stron na rzecz syna uczestniczki z pierwszego małżeństwa B. G.,

VII. bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia części kwoty z tytułu spłaty karty kredytowej w (...) oraz odsetek od zadłużenia,

VIII. bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia części kwoty pobranej przez uczestniczkę z rachunku bankowego wnioskodawcy w (...).

Dalsze rozważania Sądu Okręgowego odnosić się będą do poszczególnych zagadnień przedstawionych wyżej, z rozważeniem zarzutów odnoszących się do rozważanej kwestii szczegółowej.

Ad. I. ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Podstawę do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym stanowi przepis art. 43 § 2 k.r.o., który jako łączne przesłanki uwzględnienia żądania w tym zakresie wyróżnia istnienie ważnych powodów oraz przyczynienie się w różnym stopniu małżonków do powstania majątku wspólnego. Sąd Rejonowy przytoczył uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia poglądy judykatury odnoszące się do przesłanek ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym; Sąd Okręgowy w składzie orzekającym podziela przytoczone poglądy. Trafnie Sąd Rejonowy ocenił, że wnioskodawca nie wykazał istnienia okoliczności wymaganych przez ustawodawcę do uwzględnienia powyższego żądania. Zdaniem Sądu I instancji, zebrany w sprawie materiał dowodowy potwierdził wprawdzie, że dochody wnioskodawcy były wyższe niż dochody uczestniczki, z powyższego nie wynika jednak, aby wnioskodawca w wyższym stopniu przyczynił się do powstania majątku wspólnego. Ponadto, nie ma podstaw do przyjęcia, aby wnioskodawczyni w sposób uporczywy lub rażący nie przyczyniała się do powstania majątku wspólnego, albo majątek ten trwoniła. Jest to ocena prawidłowa.

Podkreślić należy, że wyróżnienie przez ustawodawcę w art. 43 § 2 k.r.o. dwóch przesłanek sprawia, że sam nierówny stopień przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego nie może być uznany za wystarczający powód w rozumieniu tego przepisu do ustalenia nierównych udziałów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2005 r., III CK 469/04, Legalis, w którym wskazano, że znaczna różnica wysokości zarobków małżonków nie może być jedyną podstawą do przyjęcia, że wystąpiły ważne powody w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o.). W piśmiennictwie przyjmuje się, że kryterium „ważnych powodów” ma nie tylko aspekt majątkowy, ale również etyczny, co wyraża się w postulatcie dokonywania ich oceny przy uwzględnieniu (w świetle) zasad współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy w pełni podziela argumentację Sądu Rejonowego, że wnioskodawca nie wykazał po stronie uczestniczki istnienia tak rozumianych przesłanek ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym. Wprawdzie z materiału dowodowego wynika rozbieżność - na korzyść wnioskodawcy - pomiędzy dochodami wnioskodawcy i uczestniczki w okresie trwania wspólności, to jednak rozbieżność ta nie może stanowić samodzielnej podstawy ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym wnioskodawcy i uczestniczki. Nie przemawia za tym również fakt straty, jaka powstała na pewnym etapie w działalności gospodarczej prowadzonej przez uczestniczkę. Powstanie straty stanowi element ryzyka związanego z prowadzeniem każdej działalności gospodarczej; ażeby mogło przemawiać za ustaleniem niższego udziału małżonka w majątku wspólnym, konieczne byłoby ustalenie, że można temu małżonkowi przypisać działania wypełniające znamiona braku należytej staranności, lekkomyślności, celowego działania na szkodę prowadzonego przedsiębiorstwa, nieracjonalnego podjęcia działalności wbrew wyraźnemu sprzeciwowi współmałżonka.

Tymczasem E. G. konsekwentnie twierdziła, że rozpoczęcie przez nią w 2009 roku działalności gospodarczej było wspólną decyzją stron, którą wnioskodawca w pełni akceptował. Z kolei skarżący, poza własnymi twierdzeniami, nie przedstawił żadnego dowodu, który miałby uwiarygodnić jego stanowisko, że sprzeciwiał się decyzji żony co do zmiany sposobu zarobkowania. Podkreślić należy, że to na stronie, która domaga się ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, a więc zastosowania wyjątku od reguły ustawowej, spoczywa ciężar dowodzenia przesłanek określonych w art. 43 § 2 k.r.o. Twierdzenia wnioskodawcy w tym zakresie cechuje niska moc dowodowa, albowiem jest on oczywiście zainteresowany uwzględnieniem zgłoszonego roszczenia, na poparcie którego te twierdzenia przytacza. W konsekwencji brak w materiale zgromadzonym w sprawie wiarygodnych i mających wystarczającą moc dowodową podstaw do ustalenia, że wnioskodawca rzeczywiście przejawiał sprzeciw wobec zmiany sposobu zarobkowania przez E. G. i że swoją rzekomą niezgodę w jakikolwiek sposób uzewnętrznił, zakomunikował żonie. Nadto, wnioskodawca nie wykazał, że istniały racjonalne przyczyny takiego sprzeciwu. Co do zasady bowiem nie sposób zanegować swobody wyboru małżonka w zakresie źródeł zarobkowania; każdy z małżonków ma do takiej zmiany prawo, o ile nie narusza to interesu rodziny. Przypomnieć należy, że wnioskodawca prowadził działalność gospodarczą, wobec czego podjęcie takiej działalności przez uczestniczkę w zasadzie nie powinno budzić jego sprzeciwu. Apelujący sam przy tym przyznał, że namawiał żonę do podjęcia studiów na kierunku dietetyka, które to studia E. G. ukończyła. Z powyższego wynika, że J. K. (1) akceptował zmianę ścieżki zawodowej żony, i to radykalną, nieuchronnie związaną z przejściowym obniżeniem dochodów małżonków. Samo zaś otwarcie przez uczestniczkę nowego sklepu z artykułami dekoracyjnymi (które oznaczało przeniesienie działalności uczestniczki z peryferyjnej ul. (...) do bardziej centralnej lokalizacji na (...) J.) nie może zostać uznane za działanie nieracjonalne, przekraczające zwykłe ryzyko związane z działalnością gospodarczą, które można byłoby uznać za ważny powód w rozumieniu art. 43 § 2 k.r.o. Kwestia straty w prowadzonej działalności gospodarczej pojawiła się zaś na pewnym etapie zarówno po stronie uczestniczki, jak i wnioskodawcy. Nie ma przesłanek, by powstanie straty miało skutkować ustaleniem jej niższego udziału w majątku wspólnym; takie rozumowanie powinno bowiem prowadzić do analogicznego rozstrzygnięcia po stronie wnioskodawcy. Trafnie przy tym Sąd Rejonowy wskazała, że suma strat po stronie wnioskodawcy była wyższa. Jedynym dowodem na istnienie ważnych przesłanek do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym pozostają twierdzenia samego wnioskodawcy podniesione na użytek postępowania o podział majątku wspólnego i zgłoszonego w nim roszczenia. Tego rodzaju dowód nie był zaś wystarczający do uwzględnienia tego żądania wnioskodawcy.

Ad. II. roszczenie o zwrot korzyści w kwocie 10.500 zł uzyskanej w związku ze sprzedażą samochodu H. (...).

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że samochód H. (...) został nabyty przez wnioskodawcę w dniu 15 grudnia 2005 r. (a zatem jeszcze przed powstaniem majątku wspólnego – umowa k. 93), natomiast w dniu 30 czerwca 2009 r. – już w trakcie trwania wspólności majątkowej – skarżący sprzedał pojazd żonie, która nabyła go w ramach prowadzonej działalności gospodarczej za kwotę 33.000 zł. Samochód H. (...) został następnie sprzedany przez uczestniczkę w dniu 14 maja 2012 r. za kwotę 21.000 zł (k. 12) i tego samego dnia E. G. nabyła samochód marki M. (...) za kwotę 24.000 zł. Również w dniu 14 maja 2012 r. strony zawarły umowę majątkową małżeńską, którą ustanowiły rozdzielność majątkową (k. 10-11). W dniu 26 czerwca 2012 r. strony zawarły natomiast umowę o częściowym podziale majątku wspólnego, w oparciu o którą uczestniczka nabyła na własność całe przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 55¹ k.c. (...).

W § 4 umowy z dnia 26 czerwca 2012 r. strony oświadczyły, że samochód marki M. stanowi majątek osobisty E. K.. Nie ma przesłanek, by te ustalenia zakwestionować, biorąc pod uwagę przywołane dowody z akt sprawy.

Zawarcie przez strony umowy sprzedaży samochodu H. (...) w dniu 30 czerwca 2009 r. można interpretować dwojako: albo nastąpiło nabycie tego samochodu, stanowiącego do tej daty składnik majątku osobistego wnioskodawcy (przedmiot nabyty przez wnioskodawcę w 2005 r. przed zawarciem małżeństwa z uczestniczką) przez uczestniczkę postępowania do jej majątku osobistego, albo samochód należący do wnioskodawcy został włączony przez ww. czynność do majątku wspólnego stron. Oba tego rodzaju przesunięcia majątkowe są dopuszczalne pomiędzy małżonkami. W pierwszym przypadku uczestniczka postępowania miałaby swobodę dysponowania tym pojazdem i nie byłoby żadnych podstaw do rozliczeń z wnioskodawcą z tego tytułu; w drugim przypadku stał się on składnikiem majątku wspólnego, ze wszelkimi tego skutkami. Ocena w tym względzie wymaga uwzględnienia treści umowy małżonków z 26 czerwca 2012 r., którą poprzedziło zawarcie umowy rozdzielności majątkowej 14 maja 2012 r.; w tym samym dniu uczestniczka sprzedała samochód H. i nabyła samochód marki M. (...).

W § 4 umowy z dnia 26 czerwca 2012 r. o częściowy podział majątku wspólnego strony oświadczyły, że samochód marki M. stanowi majątek osobisty E. K.. W umowie tej strony nie wspomniały o samochodzie marki H. sprzedanym 14 maja 2012 r. i zastąpionym samochodem M.. Zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego przyjąć należy, że uczestnik miał orientację w czynnościach żony związanych ze sprzedażą H. i kupnem M.. Skoro w umowie z 26 czerwca 2012 r. znalazło się oświadczenie dotyczące samochodu M. kupionego przez uczestniczkę zaledwie około półtora miesiąca wcześniej i skoro zostało ono zawarte w umowie o częściowym podziale majątku wspólnego, to wnioskodawca musiał sobie zdawać sprawę z okoliczności nabycia tego pojazdu, niewątpliwie powiązanych ze sprzedażą H.. Nie miał na gruncie tych okoliczności wątpliwości co do tego, że samochód M., kupiony w miejsce H., za środki pochodzące ze sprzedaży samochodu H. (z niewielkim tylko uzupełnieniem), stanowi majątek osobisty uczestniczki, czemu jasno dał wyraz w umowie z 26 czerwca 2012 r.

W tych okolicznościach przyjąć należy, że rzeczywistą intencją stron przy zawarciu umowy sprzedaży samochodu pojazdu H. w dniu 30 czerwca 2009 r. było przeniesienie tego składnika majątkowego z majątku osobistego J. K. (1) do majątku osobistego E. G.. Jedyne bowiem w ten sposób można logicznie wytłumaczyć sens zawarcia tej umowy, a następnie zapis § 4 umowy z dnia 26 czerwca 2012 r. o podziale majątku wspólnego co do przynależności samochodu marki M., nabytego bezspornie ze środków pochodzących ze sprzedaży pojazdu H., do majątku osobistego uczestniczki. W konsekwencji, w dacie ustania wspólności majątkowej samochód H. (...) pozostawał w majątku osobistym uczestniczki, mogła nim ona dowolnie rozporządzić bez zgody współmałżonka a wnioskodawcy nie przysługiwały z tego tytułu żadne roszczenia.

Nawet jednak, gdyby dokonać odmiennej wykładni, to zauważyć należy, że umową z 26 czerwca 2012 r. małżonkowie zdecydowali o przyznaniu uczestniczce w drodze podziału majątku wspólnego prowadzonego przez nią przedsiębiorstwa stanowiącego składnik tego majątku. Gdyby zatem samochód H. stał się składnikiem majątku wspólnego jako składnik przedsiębiorstwa, to wobec przyznania uczestniczce składników prowadzonego przez nią przedsiębiorstwa, wnioskodawca również nie mógłby skutecznie domagać się rozliczeń z uczestniczką związanych ze sprzedażą samochodu H.. Zgodnie z umową o częściowym podziale majątku wspólnego uczestniczka uzyskała bowiem przedsiębiorstwo, które prowadziła.

Sąd Rejonowy prawidłowo oddalił zatem żądanie J. K. (1) o rozliczenie kwoty 10.500 zł, nie naruszając przepisów wskazanych w punktach 2. i 3. zarzutów apelacyjnych.

Ad. III. roszczenie o zwrot nakładów na utrzymanie koni M. i P..

Na wstępie rozważań w tym zakresie zauważyć należy, że sporne pomiędzy stronami było w toku postępowania to, czy zwierzęta te weszły w skład majątku wspólnego; uczestniczka postępowania taką okoliczność negowała. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji prawidłowo przyjął na gruncie zebranego materiału, że w czerwcu 2007 r. oraz w marcu 2008 roku doszło do nabycia koni M. oraz P. przez J. K. (1) od A. C.. Z pisma A. C. wynika, że to ona była właścicielem koni (k. 336), na dowód czego zostały przedstawione umowy ich nabycia (k.134-135,

k. 136), a zawierając umowy sprzedaży nie działała w imieniu i na rzecz Fundacji (...) mimo, że zgromadzony w aktach sprawy materiał dowodowy (wydruk ze stron internetowych Fundacji) prowadzi do wniosku, że sprzedająca współpracowała z tą fundacją. Stanowisko prezesa zarządu Fundacji (...), że umowy sprzedaży miały charakter umów adopcyjnych, nie zostało potwierdzone żadnym przekonywającym dowodem, a uczestniczka nie domagała się chociażby przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka A. C., która mogłaby usunąć nasuwające się wątpliwości co do rzeczywistego charakteru prawnego umów związanych z koniami M. i P.. Również na jednym z potwierdzeń przelewów zapłaty za konie wskazano jak tytuł przelewu (...) a nie adopcja (k. 262-263). Zaliczenie zwierząt do majątku wspólnego małżonków jawi się zatem jako prawidłowe i uzasadniało rozpatrzenie roszczeń wnioskodawcy związanych z ich utrzymaniem.

Dalsze rozważania w podnoszonej w apelacji wnioskodawcy kwestii rozliczenia nakładów rozpocząć należy od wskazania właściwego w tym wypadku reżimu prawnego. Zważywszy na czas trwania wspólności majątkowej małżeńskiej pomiędzy wnioskodawcą i uczestniczką stosować należy w tym przypadku (do podziału majątku wspólnego byłych małżonków oraz do zwrotu wydatków i nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty lub z majątku osobistego na majątek wspólny) przepisy ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy w brzmieniu obowiązującym od 20.01.2005 r., zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17.06.2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 162, poz. 1691); tylko bowiem, jeżeli wspólność majątkowa małżeńska ustała przed wejściem ustawy nowelizującej w życie, tj. przed dniem 20.01.2005 r., należy stosować dotychczasowe przepisy k.r.o. (art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 17.06.2004 r.).

Sąd Rejonowy oddalił żądanie wnioskodawcy rozliczenia nakładów poczynionych na utrzymanie koni, uznając, że nie są to nakłady konieczne, a tylko takie nakłady - zdaniem Sądu Rejonowego - podlegają rozliczeniu w postępowaniu o podział majątku wspólnego. Stosownie do przepisu art. 45 k.r.o., każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny; nie można jednak żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5.12.2014 r. (III CSK 87/14), na podstawie art. 23 i art. 27 k.r.o. małżonkowie mają wzajemny obowiązek udzielania sobie pomocy i przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny. Następstwem tego jest, wynikające z art. 45 § 1 zdanie trzecie k.r.o., wyłączenie możliwości wzajemnego żądania przez byłych małżonków przy podziale majątku wspólnego zwrotu wydatków (kosztów związanych z nabyciem rzeczy) i nakładów (kosztów związanych z zachowaniem, ulepszeniem, poprawieniem, naprawą, konserwacją rzeczy) zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, z wyjątkiem nakładów i wydatków, które zwiększyły wartość majątku w chwili podziału. Suma odpowiadająca zwiększeniu wartości rzeczy może w konkretnym wypadku być wyższa od wydatków poczynionych na te nakłady, jeżeli w ostatecznym wyniku wartość rzeczy wzrosła w stopniu przekraczającym poczynione wydatki, może być też mniejsza, jeżeli wartość rzeczy wzrosła w stopniu mniejszym w stosunku do wydatków (także: uzasadnienie uchwały SN z dnia 20 sierpnia 1973 r., III CZP 17/73, OSNCP 1974, Nr 4, poz. 66). W postanowieniu z dnia 9.05.2013 r. (II CSK 593/12) Sąd Najwyższy wyjaśnił z kolei, że uregulowanie zawarte w art. 45 § 1 zdanie trzecie k.r.o. ma zastosowanie zarówno do nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny, jak i do nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty. Również w uzasadnieniu tego ostatecznego orzeczenia wypowiedziano kategorię pogląd, że konsekwencją nałożenia na małżonków obowiązku wynikającego z art. 23 i 27 k.r.o. jest przewidziane w art. 45 § 1 zdanie trzecie k.r.o. wyłączenie, co do zasady, możliwości wzajemnego żądania przez byłych małżonków przy podziale majątku wspólnego zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny (typowym przykładem przedmiotu służącego zaspokajaniu potrzeb rodziny jest dom mieszkalny, zatem nakłady na budowę domu stanowią nakłady zużyte w celu zaspokajania tych potrzeb); od zasady tej wymieniony przepis dopuszcza wyjątek jedynie co do tych wydatków i nakładów, które zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Wartość tę ustala się, uwzględniając stan wydatków i nakładów z chwili dokonania, a ceny z daty orzekania o zwrocie. Każdorazowo zatem rozliczenie wydatków i nakładów następujące na podstawie art. 45 k.r.o. musi być poprzedzone ustaleniem: po pierwsze - jaki rodzaj wydatków i nakładów w danym przypadku nastąpił, skoro co do zasady nie podlegają rozliczeniu wydatki i

nakłady zużyte na zaspokojenie potrzeb rodziny, po drugie - w przypadku ustalenia, że były to wydatki i nakłady zużyte na zaspokojenie potrzeb rodziny, czy zachodzi wyjątek wskazany w ww. przepisie, tzn., czy te wydatki i nakłady zwiększyły wartość majątku wspólnego w chwili ustania wspólności, po trzecie - konieczne jest oszacowanie rozmiaru zwiększenia wartości majątku wspólnego w powyższym momencie na skutek wydatków i nakładów. Taka jest prawidłowa wykładnia art. 45 k.r.o., a pogląd Sądu Rejonowego o istnieniu podstaw do rozliczania pomiędzy małżonkami wyłącznie „nakładów koniecznych” do tej wykładni nie przystaje.

Zaznaczyć przy tym należy, że zgodnie z art. 46 k.r.o., w sprawach nieunormowanych w artykułach poprzedzających ten przepis, od chwili ustania wspólności ustawowej do majątku, który był nią objęty, jak również do podziału tego majątku, stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku. Oznacza to, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego następuje także rozliczenie nakładów i wydatków dokonanych przez każde z małżonków (lub byłych małżonków) w okresie od ustania wspólności do chwili podziału majątku wspólnego. Podstawę prawną dokonania rozliczeń stanowią jednak w odniesieniu do tych roszczeń małżonków przepisy o wspólności majątku spadkowego i o dziale spadku, które z kolei odsyłają do przepisów o współwłasności, w szczególności do art. 207 k.c., a nie art. 45 k.r.o.

Zgodnie z art. 207 k.c. partycypacja w wydatkach i nakładach na rzecz wspólną powinna odpowiadać udziałom poszczególnych współuprawnionych w tej rzeczy. Istotne jest przy tym zastrzeżenie ustawodawcy, że przepisy o wspólności majątku spadkowego, a w wyniku kolejnego odesłania przepisy o współwłasności, stosuje się w przypadku rozliczeń związanych z nakładami i wydatkami na majątek wspólny po ustaniu wspólności jedynie odpowiednio, a więc z uwzględnieniem specyfiki tego majątku wynikającej z przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Skoro na gruncie art. 45 k.r.o. ustawodawca wykluczył co do zasady rozliczenia związane z wydatkami i nakładami małżonków z majątków osobistych na majątek wspólny, które nie zwiększyły wartości majątku w chwili podziału, to należy mieć ten przepis na względzie, stosując odpowiednio art. 207 k.c. do oceny roszczeń za okres po ustaniu wspólności. Inna wykładnia prowadziłaby do wyniku sprzecznego z założeniem ustawodawcy i do nieposzanowania szczególnych regulacji obowiązujących na gruncie prawa rodzinnego, również majątkowego.

Nie można przyjąć, aby w świetle art. 45 k.r.o. a także na gruncie art. 207 k.c. rozliczeniu podlegały tylko tzw. nakłady konieczne – nie wynika to w żaden sposób z treści powołanego przepisu, aktualnych poglądów judykatury czy doktryny. Stanowisko Sądu I instancji w tym zakresie było zatem oczywiście błędne. Zresztą, nakłady na utrzymanie koni wchodzących w skład majątku wspólnego uznać należy za konieczne w znaczeniu przyjętym przez Sąd Rejonowy, gdyż zapewnienie koniom miejsca do życia i wyżywienia było warunkiem koniecznym przeżycia zwierząt i zachowania tego składnika majątku wspólnego.

Przy uwzględnieniu wyżej przedstawionej wykładni oraz okoliczności sprawy nie można jednak uznać, by nakłady wnioskodawcy poniesione na utrzymanie koni M. i P. po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej podlegały rozliczeniu.

Niesporne było, że po rozstaniu się stron wnioskodawca zabrał konie i umieścił w wybranym przez siebie miejscu, gdzie ich pobyt był odpłatny. Konie służyły przy tym w całym tym okresie wyłącznie wnioskodawcy, do realizowania jego pasji jeździeckiej. Uczestniczka po ustaniu wspólności, podobnie jak wcześniej, nie jeździła konno i nie korzystała z koni stanowiących majątek wspólny; było to hobby wnioskodawcy. Nie wynika także z zebranego materiału, by sprzeciwiała się zabraniu koni przez wnioskodawcę.

Tego rodzaju okoliczności należy zaś uznać za dorozumiane dokonanie podziału do korzystania (quoad usum) koni jako składników majątku wspólnego.

W odniesieniu do takiej sytuacji utrwalony jest natomiast w orzecznictwie pogląd, który podziela Sąd Okręgowy w składzie orzekającym, że w przypadku dokonania podziału quoad usum w ten sposób, że jeden ze współwłaścicieli w sposób wyłączny korzysta z całego przedmiotu współwłasności czy też jego części, współwłaściciel, który dokonał nakładów, nie ma prawa żądać, aby pozostali współwłaściciele ponieśli stosowne do wielkości swoich udziałów części tych nakładów. Takie roszczenie po jego stronie nie powstaje (por. np. postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku

z 26.10.201 r., III Ca 290/11). Uwzględniając ten pogląd i okoliczności sprawy Sąd Okręgowy stwierdził zatem, że nie powstało po stronie wnioskodawcy roszczenie wobec uczestniczki o pokrycie części kosztów utrzymania koni po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej, gdyż wnioskodawca w sposób wyłączny z koni korzystał i o nich decydował. Podkreślenia wymaga, że zwierzęta aktualnie nie przedstawiają wartości handlowej, zaś na ich utrzymanie, realizując swoje hobby, wnioskodawca wydatkował znaczące kwoty - zaledwie miesięczne utrzymanie zwierząt w sposób, o którym zdecydował wnioskodawca, kosztowało kilka razy więcej (600 zł) niż wynosi ich wartość.

Ad. IV. nieustalenie, że w skład majątku wspólnego stron wchodziły aparat fotograficzny N. oraz siodło do jazdy konnej.

Brak takiego ustalenia wnioskodawca uznał za wynik naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 233 § 1 k.p.c., polegającego na dokonaniu błędnej oceny zeznań świadka I. G. oraz uczestniczki (które, zdaniem skarżącego, były wzajemnie sprzeczne) oraz nieuznaniu za wiarygodne zeznań wnioskodawcy.

Co do zeznań świadka I. G. oraz uczestniczki odnoszących się do aparatu fotograficznego Sąd Okręgowy - po ich ponownej analizie - nie dopatrył się żadnych sprzeczności, a w konsekwencji podstaw do stwierdzenia błędnej ich oceny jako wiarygodnych przez Sąd I instancji. E. G. konsekwentnie wskazywała w toku postępowania, że aparat fotograficzny był prezentem urodzinowym dla jej córki I., przy czym drobne nieścisłości w jej zeznaniach co do momentu, w którym nastąpiła darowizna, uwypuklone w apelacji, nie pozbawiają ich spójności. I. G. potwierdziła, że aparat dostała w prezencie urodzinowym, przy czym nie był on nowy, tylko używany wcześniej przez domowników. Z zeznań uczestniczki wynikało z kolei, że podarowanie I. G. aparatu fotograficznego nastąpiło po wycieczce do Kenii w 2011 r., która odbyła się krótko po urodzinach I. (...); uczestnik chciał się bowiem przekonać, że I. robi dobre zdjęcia, co wydaje się racjonalne, skoro miał jej przekazać sprzęt fotograficzny wysokiej klasy na własność. Nie można nie dostrzec, że wnioskodawca, wyprowadzając się z domu w 2012 r., nie zabrał tego aparatu fotograficznego, mimo że, jak sam określił, był to sprzęt „wysokiej klasy”. Byłoby to niezrozumiałe, gdyby wcześniej (jesienią 2011 r.) nie wyzbył się własności aparatu, darując go córce uczestniczki I. w prezencie urodzinowym. Znamiennym jest, że wnioskodawca nie wskazał aparatu fotograficznego we wniosku o podział majątku wspólnego, zaś trudno uznać za przekonujące wskazanie apelującego, że o nim „zapomniał”, skoro był to wartościowy sprzęt „wysokiej klasy”. Podkreślenia wymaga w tym kontekście okoliczność, że wnioskodawca nie zapomniał we wniosku nawet o namiocie praktycznie bez wartości rynkowej, wobec czego nie sposób zrozumieć, jak mógł „zapomnieć” o cennym aparacie fotograficznym. Proponowana przez apelującego wersja stanu faktycznego w powyższej kwestii stanowi zatem wyłącznie polemikę z ustaleniami Sądu I instancji, a nie wywód uzasadniający zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Również ocena zeznań dokonana przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia odnośnie siodła do jazdy konnej nie uzasadnia zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Sąd wyjaśnił bowiem, z jakich powodów uznaje za wiarygodne w tym względzie stanowisko uczestniczki. Wnioskodawca przedstawił wprawdzie własne, alternatywne fakty, które jednak nie wykluczają możliwości przyjęcia na gruncie zebranego materiału za prawdziwą wersję uczestniczki, przy uwzględnieniu zasad logiki i doświadczenia życiowego, wobec czego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie był trafny. Z samej okoliczności, że I. G. ma urodziny we wrześniu, a siodło zostało zakupione już w maju, nie można wyprowadzić wniosku, że siodło nie mogło być prezentem dla niej. Po pierwsze, tak jak wskazywała uczestniczka, trzeba je było zamówić wcześniej jako przedmiot robiony na wymiar, a nie dostępny od ręki. Po drugie, na co również wskazywała uczestniczka w zeznaniach złożonych 2.09.2016 r., I. otrzymała to siodło „jeszcze przed swoimi urodzinami”. W takim działaniu nie ma nic wyjątkowego w świetle zasad doświadczenia życiowego; zdarza się, że prezenty z jakiejś okazji są wręczane z wyprzedzeniem, jeżeli jest to z jakichś względów uzasadnione. Sezon jeździecki trwa zasadniczo od wiosny do jesieni, zatem jeżeli dziewczynka otrzymałaby siodło dopiero na urodziny (...) w zasadzie byłoby ono dla niej przydatne dopiero od następnego sezonu. Można zatem uznać za racjonalną wersję wręczenia jej tego prezentu „jeszcze przed urodzinami”, żeby mogła w pełni go wykorzystać, zwłaszcza, że sam wnioskodawca podawał, że konie zostały kupione zasadniczo po ty, by I. G. mogła rozwijać swoją pasję jeździecką (pismo k. 214-220). Znamiennym jest, podobnie jak w przypadku aparatu fotograficznego, że wnioskodawca nie zabrał siodła, wyprowadzając się z domu w kwietniu 2012 r., a potem zabrała je I. G., gdy się z tego domu wyprowadzała, co

nie spotkało się z przeciwdziałaniem wnioskodawcy aż do momentu złożenia wniosku o podział majątku wspólnego z 8 sierpnia 2014 r.

W konsekwencji, uwzględniając jej wszechstronność, zgodność z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, ocena dowodów z zeznań uczestniczki i świadka I. G. dokonana przez Sąd Rejonowy korzysta z ochrony przewidzianej przepisem art. 233 § 1 k.p.c., a ustalenia dokonane w konsekwencji tej oceny nie zostały w apelacji podważone.

Ad.V.bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia kwoty 64.800 zł jako równowartości 3/4 środków znajdujących się w majątku wspólnym w dacie ustania wspólności.

W piśmie procesowym z dnia 5 października 2015 r. wnioskodawca domagał się zasądzenia od uczestniczki kwoty 43.200 zł z tytułu połowy zwrotu środków pieniężnych, jakie znajdowały się w majątku uczestników postępowania w momencie rozvodu. Żądanie w tym zakresie, jak wynika z jego uzasadnienia, skarżący oparł wyłącznie na zeznaniach uczestniczki złożonych w toku postępowania III RC 853/13 Sądu Rejonowego w T., z których wynikało, że pieniądze pożyczone powodowi zostały wypracowane w trakcie trwania małżeństwa, co zdaniem apelującego świadczy o tym, że pochodziły one z majątku wspólnego. W związku z żądaniem ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, skarżący domagał się ostatecznie zasądzenia kwoty 64.800 zł z tego tytułu. Uczestniczka postępowania wniosła o oddalenie tego żądania wnioskodawcy, wskazując, że środki te należały do jej majątku osobistego. Sąd Rejonowy ustalił, że kwota 86.400 zł pożyczona przez wnioskodawcę nie wchodziła w skład majątku wspólnego; analiza zaskarżonego postanowienia prowadzi do wniosku, że takie ustalenie Sąd I instancji poczynił na podstawie zeznań uczestniczki z 2 września 2016 r. i na podstawie umowy pożyczki zawartej pomiędzy stronami.

Drobiazgowa analiza poszczególnych twierdzeń i fragmentów zeznań stron dokonana w apelacji zupełnie abstrahuje od faktu zawarcia i treści umowy pożyczki, jaką strony zawarły 26 czerwca 2012 r. (k. 145 - 148 akt). W tej umowie uczestniczka pożyczyła wnioskodawcy kwotę 86.400 zł, przy czym w dacie zawarcia umowy pożyczki strony pozostawały w ustroju rozdzielności majątkowej wprowadzonej w ich małżeństwie w maju 2012 r., po wyprowadzeniu się wnioskodawcy od żony.

Twierdzenie wnioskodawcy, że środki pieniężne w wysokości 86.400 zł stanowiły składnik majątku wspólnego, pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią (osnową) dokumentu z 26 czerwca 2012 r. oraz z istotą umowy pożyczki zawartej pomiędzy stronami w formie notarialnej.

Akt notarialny z zasady w sposób wiarygodny oddaje istotę dokonywanej czynności prawnej, uwzględniając sposób jego sporządzenia. Zgodnie przy tym z art. 247 k.p.c., dowód ze świadków lub z przesłuchania stron przeciwko osnowie lub ponad osnowę dokumentu obejmującego czynność prawną może być dopuszczony między uczestnikami tej czynności tylko w wypadkach, gdy nie doprowadzi to do obejścia przepisów o formie zastrzeżonej pod rygorem nieważności i gdy ze względu na szczególne okoliczności sprawy sąd uzna to za konieczne. Art. 247 k.p.c. odnosi się zatem do treści oświadczeń woli obejmujących czynność prawną; w tym przypadku osnowa dokumentu zawiera oświadczenia stron o zawarciu umowy pożyczki pomiędzy uczestniczką jako pożyczkodawcą i wnioskodawcą jako pożyczkobiorcą.

Ze względu na to, że zawarta między stronami umowa pożyczki jest dokumentem obejmującym czynność prawną i odnoszą się do niej ograniczenia przewidziane w art. 247 k.p.c., wnioskodawca jako uczestnik czynności nie mógł dowodzić w postępowaniu, że danego oświadczenia nie złożył lub że złożone przez niego oświadczenie miało inną treść (por. wyrok SA w Łodzi z 18.05.2016 r., I ACa 1627/15). Osnowa notarialnej umowy pożyczki obejmuje również osoby pożyczkodawcy (w tym przypadku: uczestniczka) i pożyczkobiorcy (w tym przypadku: wnioskodawca). Wbrew osnowie dokumentu Sąd orzekający nie mógł zatem ustalić, że nie została zawarta umowa pożyczki na warunkach w dokumencie określonych i że środki pieniężne pożyczone od uczestniczki stanowią majątek wnioskodawcy jako składnik majątku wspólnego i podlegają podziałowi w niniejszym postępowaniu.

Do takiego ustalenia - z uwagi na istnienie dokumentu z 26 czerwca 2012 r. - mogłoby dojść tylko, gdyby wnioskodawca skutecznie uchylił się od oświadczenia woli złożonego w tym dniu, z uwagi na wykrycie błędu co do przynależności

środków pieniężnych stanowiących przedmiot umowy pożyczki (do majątku wspólnego a nie do uczestniczki). Tymczasem wnioskodawca wprawdzie wskazywał, że dopiero z zeznań złożonych przez E. G. w sprawie III RC 853/13 Sądu Rejonowego w T. w dniu 17 czerwca 2015 r. dowiedział się, że środki pieniężne stanowiące przedmiot pożyczki stanowiły majątek wspólny, ale nie podjął dalszych czynności koniecznych do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego w umowie pożyczki z uwagi na wykrycie błędu. Tymczasem, by podważyć skutki umowy pożyczki zawartej w dniu 26 czerwca 2012 r. wnioskodawca musiałby złożyć oświadczenie wymagane przepisem art. 88 k.c., i to w terminie określonym przez ustawodawcę. Takie oświadczenie nie zostało złożone, co wykluczało ustalenie w niniejszej sprawie, wbrew osnowie dokumentu z 26 czerwca 2012 r., że środki pieniężne stanowiące przedmiot pożyczki stanowią majątek wspólny i przedmiot podziału w niniejszej sprawie.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy zauważa, że nie jest wiarygodne, by wnioskodawca, od lat prowadzący działalność gospodarczą, i to na skalę generującą w niektórych latach ponadmilionowe przychody, działał bez właściwego rozeznania przy zawieraniu umowy pożyczki z żoną i by zdecydował się zwracać żonie (poddając się egzekucji w akcie notarialnym) kwotę kilkudziesięciu tysięcy złotych, w istocie stanowiącą majątek wspólny, a nie majątek uczestniczki. Naiwnie wręcz brzmi twierdzenie apelującego, że wnioskodawca „na moment udzielania mu pożyczki był wprawdzie zaskoczony, ale nie uzyskał żadnej informacji od uczestniczki” (k. 1049). Wydaje się, że racjonalnie działający człowiek, nawet gdyby musiał pilnie pozyskać środki pieniężne, nie pożyczalby od żony, w sytuacji kryzysu małżeńskiego, środków pieniężnych mogących stanowić majątek wspólny i nie upewnił się co do przynależności tych środków.

Sąd Rejonowy przyjął, że środki w kwocie 86.400 zł stanowiły składnik majątku osobistego uczestniczki postępowania, przy czym ma rację wnioskodawca, że w sposób niepełny Sąd ten uzasadnił taki wniosek, poprzestając na odwołaniu się do zeznań uczestniczki złożonych 2.09.2016 r. i nie dokonując oceny pozostałego zebranego materiału. Na gruncie oceny dokonanej przez Sąd odwoławczy ten zarzut traci jednak znaczenie, gdyż jakkolwiek analiza zebranego materiału nie mogła w tym przypadku doprowadzić do ustalenia zgodnego z twierdzeniami wnioskodawcy, z uwagi na przeszkodę wskazaną wyżej. Określony w art. 247 k.p.c. zakaz dowodzenia oznacza bowiem, że strona, którą obowiązuje podpisany przez nią dokument, stwierdzający ważną czynność prawną, nie może dowodzić świadkami albo przesłuchaniem stron niezgodności treści tego dokumentu z rzeczywistością (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17.10.2017 r., II PK 277/16).

Ad. VI. roszczenie o zwrot nakładów na utrzymanie B. G..

W piśmie procesowym z dnia 16 listopada 2015 r. wnioskodawca domagał się rozliczenia nakładów w kwocie 7.993 zł poniesionych z majątku wspólnego na rzecz syna uczestniczki z pierwszego małżeństwa B. G. - na jego utrzymanie i na pokrycie kosztów nauki - w okresie od lipca 2007 r. do lutego 2012 r. Żądał z tego tytułu kwoty 3.996,50 zł. Sąd Rejonowy oddalił roszczenie wnioskodawcy w tym zakresie, argumentując, że wydatki poniesione przez małżonków z majątku wspólnego związane z realizacją obowiązku alimentacyjnego na rzecz dzieci nie stanowią nakładów na majątek odrębny i nie podlegają zwrotowi. Bieżąca realizacja obowiązku alimentacyjnego nie mieści się również w kategorii długu w rozumieniu art. 45 § 3 k.r.o.; przepis ten, jak podał Sąd Rejonowy, nie obejmuje obowiązku regulowanego przez art. 128 k.r.o. w zw. z ar. 133 k.r.o. Zdaniem wnioskodawcy, uczestniczka postępowania nie miała obowiązku alimentacyjnego wobec B. G., a zatem Sąd I instancji dokonał błędnych ustaleń w tym zakresie. Taki zarzut wskazuje, że skarżący co prawda nie kwestionuje poglądu prawnego Sądu I instancji, że wydatki związane z realizacją obowiązku alimentacyjnego poniesione z majątku wspólnego na dziecko jednej ze stron nie stanowią nakładu z majątku wspólnego na osobisty ani spłaconego długu podlegającego rozliczeniu na podstawie art. 45 § 3 k.r.o., a jedynie ustalenie, że wobec B. G. był realizowany przez E. G. obowiązek alimentacyjny.

W tej ostatniej kwestii należy wskazać na tytuły przelewów dokonywanych na rzecz B. G., załączonych do pisma z 16.11.2016 r. (k. 428-458 akt). Przekazując świadczenia pieniężne B. G. małżonkowie (przelewy były czynione zarówno przez uczestniczkę, jak i wnioskodawcę) bądź nie wskazywali tytułu przelewu (określając go jako „wplata własna”) albo opisywali go określeniami wskazującymi, że były to środki na opłaty związane ze studiami. Pomoc finansowa dla studiującego syna uczestniczki miała zatem charakter alimentacyjny, niezależnie od tego, czy była stwierdzona

orzeczeniem sądowym. Stwierdzenie takie nie jest konieczne, by obowiązek alimentacyjny istniał i był realizowany. Jego istnienie zależy bowiem wprost od przesłanek określonych w przepisach kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (art. 128, art. 133 § 1). Należy zatem przyjąć, że spełniane świadczenia miały w tym przypadku alimentacyjny charakter jako wsparcie finansowe dla studiującego dziecka jednego z małżonków.

Zobowiązanie alimentacyjne ma charakter osobisty; ciąży na dłużniku alimentacyjnym. Skoro zatem uczestniczka postępowania spełniała swoje zobowiązanie alimentacyjne wobec syna B. G. ze środków pochodzących z majątku wspólnego z wnioskodawcą, to miałyby miejsce zaspokojenie jej długu osobistego kosztem majątku wspólnego i co do zasady nie można byłoby wykluczyć rozliczeń z tego tytułu pomiędzy małżonkami. Wnioskodawca nie był bowiem podmiotem tego zobowiązania i nie był obowiązany wydatkować środków na ten cel.

Wnioskodawca sformułował jednak żądanie związane z przekazywaniem środków pieniężnych B. G. w latach 2007-2012 w ten sposób, że domagał się ustalenia, że w skład majątku wspólnego wchodzi „roszczenie o zwrot nakładów poczynionych z majątku wspólnego na rzecz syna uczestniczki postępowania z pierwszego małżeństwa B. G.” (k. 427 akt). „Roszczenie o zwrot nakładów” poczynionych z majątku wspólnego na rzecz osoby trzeciej to w sensie cywilistycznym wierzytelność przysługująca małżonkom, stanowiąca składnik ich majątku wspólnego, względem tej osoby (w tym przypadku: B. G.), o której należy orzec przy dokonywaniu podziału majątku wspólnego, jeżeli sąd ustali, że taka wierzytelność istnieje.

O istnieniu takiej wierzytelności w tym przypadku nie można jednak mówić, skoro uczestniczka postępowania spełniała na rzecz syna świadczenia mające w istocie charakter alimentacyjny, a więc realizowała swój dług (swoje zobowiązanie osobiste); nie istnieje roszczenie małżonków o ich zwrot. Pełnomocnik wnioskodawcy dokonał bezpodstawnego utożsamienia „roszczenia o zwrot nakładów” poczynionych z majątku wspólnego na rzecz osoby trzeciej (a więc wierzytelności przysługującej z tego tytułu małżonkom) z roszczeniem jednego z małżonków powstającym w sytuacji zaspokojenia z majątku wspólnego długu drugiego małżonka, które podlega rozliczeniu na podstawie art. 45 § 1 i 3 k.r.o. Nie domagał się przy tym rozliczenia na tej ostatniej podstawie, tylko rozliczenia związanego z dokonaniem z majątku wspólnego przysporzenia na rzecz osoby trzeciej. Są to natomiast różne roszczenia, wynikające z odmiennych zdarzeń prawnych; wybór między nimi należy do tego, kto roszczenie zgłasza i przytacza jego podstawę faktyczną. Wnioskodawca twierdził, że z majątku wspólnego zostało dokonane przysporzenie – nie stanowiące świadczeń alimentacyjnych – na rzecz B. G. i małżonkom przysługuje z tego tytułu roszczenie. To twierdzenie nie zostało udowodnione, wobec czego nie powstały przesłanki do uwzględnienia żądania zasądzenia z tego tytułu kwoty wyżej wskazanej. Rozliczenie z tytułu długu jednego z małżonków zaspokojonego z majątku wspólnego (art. 45 § 1 i § 3 k.r.o.) nie stanowiło natomiast przedmiotu żądania wnioskodawcy.

Nawet jednak, gdyby dokonać interpretacji żądania zgłoszonego przez wnioskodawcę w tym kierunku, to Sąd Okręgowy uznaje, że nie zasługiwało ono na uwzględnienie. Ze zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego wynika bowiem, że w czasie małżeństwa obie strony przekazywały systematycznie różne świadczenia swoim dzieciom z poprzednich związków, czyniąc to za zgodą drugiego z małżonków. Taki model był bowiem przyjęty w rodzinie. Z majątku wspólnego zaspokajane były również (okoliczność bezsporna) zobowiązania alimentacyjne wnioskodawcy względem dzieci z jego pierwszego małżeństwa, tj. K. i J. K. (2). Łączne zobowiązanie alimentacyjne wnioskodawcy na rzecz dzieci K. i J. wynosiło 1.000 zł miesięcznie, co wynika z wyroku z 20.02.2006 r. w sprawie I RC 1407/05 Sądu Okręgowego w G., a Sąd I instancji ustalił, że było ono spełniane. W tych okolicznościach próba sformułowania przez strony jakichkolwiek roszczeń z tytułu łożenia na utrzymanie dzieci w postępowaniu o podział majątku wspólnego jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i słuszności (art. 5 k.c.) i te wzajemne roszczenia nie zasługiwały na uwzględnienie. Jak wskazano, strony aprobowały bowiem swoje działania w tym względzie, a nawet osobiście uczestniczyły w przekazywaniu środków pieniężnych swoim dzieciom z poprzednich związków, mając z nimi poprawne relacje, na co wskazują ich zeznania oraz udokumentowane w aktach sprawy wspólne wyjazdy, wspólne realizowanie zainteresowań itp. Stworzenie takiego modelu rodziny, za obopólną zgodą małżonków, prowadziłoby do naruszenia zasad sprawiedliwości, gdyby po ustaniu małżeństwa strony miały sobie wzajemnie zwracać środki

wydatkowane na utrzymanie dzieci w okresie, gdy rodzina funkcjonowała prawidłowo, również w obszarze relacji z dziećmi drugiego małżonka.

Ad. VII. bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia części kwoty z tytułu spłaty karty kredytowej w (...) SA oraz odsetek od tego zadłużenia.

Roszczenie wnioskodawcy w tym zakresie zostało zgłoszone w odrębnym pozwie wniesionym dnia 24 września 2015 r. i zarejestrowanym pod sygnaturą I C 1005/15, w którym skarżący domagał się zasądzenia od E. G. kwoty 2.141,41 zł, wskazując, że w dniu ustania pomiędzy stronami wspólności majątkowej zadłużenie na karcie kredytowej, z której środki przeznaczane były na bieżące potrzeby rodziny, wynosiło 10.449,99 zł, a nadto od dnia ustania wspólności wnioskodawca samodzielnie spłacał odsetki, których wysokość do dnia wytoczenia powództwa wynosiła 4.283,81 zł. W związku z powyższym powód zaznaczył, że przysługuje mu roszczenie o zapłatę połowy spłaconych odsetek w kwocie 2.141,90 zł. Postanowieniem wydanym w dniu 29 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto w Poznaniu połączył sprawę I C 1005/15 do wspólnego rozpoznania ze sprawą o podział majątku wspólnego. Nie powinno być wątpliwości co do tego, że w ww. sprawie powód J. K. (1) domagał się zasądzenia od E. G. kwoty 2.141,41 zł jako połowy spłaconych odsetek od zadłużenia na rachunku karty kredytowej. Na rozprawie w dniu 18 listopada 2015 r. (k. 60-62 akt IC 1005/15) powód wyjaśnił wyraźnie, że kwota, której dochodzi w pozwie, wynika z odsetek od zadłużenia na karcie kredytowej. Tak też wskazywał w piśmie z 16.08.2016 r. (k. 979). Tylko takie roszczenie zostało zatem przekazane do rozpoznania Sądowi prowadzącemu postępowanie o podział majątku wspólnego. Z kolei w piśmie z dnia 4 stycznia 2016 r. (k. 511), już po przekazaniu ww. sprawy do łącznego rozpoznania ze sprawą o podział majątku wspólnego, wnioskodawca podał, że zmienia swoje żądanie i domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 1.070,70 zł - jako 1/4 części spłaconych odsetek z tytułu zadłużenia na karcie kredytowej („jako zwrotu nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny”). W odpowiedzi na to żądanie uczestniczka podniosła, że z karty kredytowej korzystał wyłącznie wnioskodawca, przeznaczając środki na własne cele związane z pobytami w hotelach, zakupem paliwa na wyjazdy z kochankami itp. (k. 586). Z kolei w piśmie z dnia 16 sierpnia 2016 r. wnioskodawca domagał się zasądzenia kwoty 2.478,31 zł jako rozliczenia z tytułu spłaty zadłużenia na rachunku karty kredytowej w (...) SA dokonanej z majątku odrębnego wnioskodawcy w wysokości 9.913,25 zł w dniu 25.07.2016 r. (k. 978-980); wskazał w tym piśmie, że domaga się od uczestniczki zapłaty kwoty 2.478,31 zł, uwzględniając wniosek o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Sąd Rejonowy uwzględnił żądanie w zakresie zgłoszonym przez wnioskodawcę, tj. co do kwoty 2.478,31 zł, oddalając roszczenie odsetkowe związane z zadłużeniem na rachunku karty kredytowej jako niewykazane. W zakresie roszczenia o zwrot zadłużenia na karcie kredytowej apelujący argumentował, że kwota 2.478,31 zł została przez niego wskazana jedynie z tego powodu, że domagał się jednocześnie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym w proporcji 1/4 oraz 3/4. Skoro Sąd uznał, że udziały małżonków w majątku wspólnym są równe, to powinien zasądzić na rzecz wnioskodawcy kwotę 5.224,99 zł tytułem zwrotu połowy spłaconego zadłużenia. Ponadto, zdaniem wnioskodawcy, przedstawił on szczegółowe wyliczenie odsetek spłaconych od dnia ustania wspólności majątkowej do dnia 31 maja 2016 r.

Zarzut wnioskodawcy co do nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy jego roszczenia związanego ze spłatą zadłużenia na rachunku karty kredytowej ponad kwotę 2.478,31 zł był bezzasadny. Jeżeli chodzi o dług podstawowy, to Sąd orzekający nie mógł wyjść ponad żądanie wnioskodawcy, również kwotowe. Tego rodzaju roszczenie, jedynie ubocznie dochodzone w postępowaniu o podział majątku wspólnego, podlega takim samym regułom, jak roszczenia procesowe i ich dochodzenie. Przedmiot żądania stanowi wskazana kwota. To, że wnioskodawca określił ją z uwzględnieniem żądania ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym jest bez znaczenia. Zasądzenie kwoty wyższej byłoby możliwe tylko w sytuacji, gdyby wnioskodawca sformułował żądanie ewentualne, na wypadek nieuwzględnienia jego wniosku o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym. W takim przypadku, wobec oddalenia tego wniosku były przesłanki do rozpoznania żądania ewentualnego zgłoszonego z tytułu rozliczeń związanych ze spłatą zadłużenia na rachunku karty kredytowej, przewyższającego kwotę 2.478,31 zł. Bez zgłoszenia takiego żądania Sąd nie mógł uwzględnić żądania przewyższającego tę kwotę, gdyż uchybiałoby to normie art. 231 k.p.c. stosowanej odpowiednio

(art. 13 § 2 k.p.c.) do dochodzenia tzw. roszczeń ubocznych w postępowaniach działowych. Spóźnione było zgłoszenie takiego żądania dopiero w środku odwoławczym.

Prawidłowo również Sąd Rejonowy oddalił roszczenie wnioskodawcy o odsetki od spłaconego zadłużenia na rachunku karty kredytowej, dochodzone początkowo w sprawie IC 1005/15, jako niewykazane. Dla wykazania tego roszczenia wnioskodawca przedstawił w toku postępowania zaświadczenie z (...) SA z dnia 19 maja 2016 r. (k. 936-937), z którego wynika, jakie odsetki zostały naliczone na rachunku karty kredytowej należącej do wnioskodawcy w okresie od 14 maja 2012 r. do 19 maja 2016 r. Podkreślić należy jednak, że - jak wynika z wyciągów z rachunku karty kredytowej dołączonych do pozwu - apelujący korzystał z karty kredytowej, której dotyczy to zaświadczenie, również po ustaniu wspólności majątkowej; nie korzystała z niej natomiast uczestniczka. Z dokumentów na k. 982,983 wynika, że dnia 25 lipca 2016 r. wnioskodawca spłacił zadłużenie na rachunku karty kredytowej w wysokości 9.913,25 zł. Dla wykazania zasadności dochodzonego roszczenia nie jest to jednak dowód wystarczający. Wnioskodawca powinien bowiem wykazać, jakie odsetki zostały naliczone przez bank w związku z tym zadłużeniem, które istniało na rachunku karty kredytowej w dniu ustania wspólności majątkowej i jaką kwotę z tego tytułu zapłacił. Okoliczność ta nie wynika w żaden sposób z zaświadczenia z dnia 19 maja 2016 r., które odnosi się do stanu zadłużenia w tej dacie, a więc po 4 latach od daty ustania wspólności. Oczywistym jest, że za korzystanie przez wnioskodawcę z karty kredytowej po dacie ustania wspólności uczestniczka odpowiedzialności nie ponosi. Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy, z dokumentów bankowych wynika, że wnioskodawca korzystał z karty kredytowej po ustaniu wspólności; świadczą o tym dane o odsetkach naliczanych przez bank, które z kwoty około 170 zł po ustaniu wspólności spadły do kilkunastu złotych, po czym znowu rosły i spadały. Świadczy to o operacjach na rachunku karty kredytowej po ustaniu wspólności, powodujących naliczanie odsetek, których obowiązkiem zapłaty uczestniczka nie może być obciążona. Jej odpowiedzialność obejmowała wyłącznie odsetki naliczone od zadłużenia w wysokości 10.449,99 zł naliczone za okres do momentu jego spłacenia, który nie został udowodniony; podobnie, jak łączna kwota odsetek tak wyliczonych.

Ad. VIII. bezpodstawne oddalenie żądania zasądzenia kwoty wyższej niż 2.900 zł z tytułu pobrania przez uczestniczkę kwoty z rachunku bankowego stron w (...) SA.

Sąd Okręgowy zauważa, że mimo, iż wnioskodawca zaskarżył postanowienie w ww. części, to jednak analiza zarzutów sformułowanych w punktach 1-12. środka odwoławczego oraz uzasadnienia apelacji prowadzi do wniosku, że nie zostały podniesione żadne konkretne argumenty przeciwko rozstrzygnięciu sądu zawartemu w punkcie VI. postanowienia, w zakresie oddalającym żądanie zasądzenia ponad kwotę 2.900 zł. Sąd Rejonowy ustalił, że E. G. wypłaciła w dniu 21 kwietnia 2012 r. kwotę 5.800 zł ze wspólnego rachunku bankowego stron o numerze (...). Zdaniem Sądu, nie zostało wykazane, aby kwota ta została zużyta przez uczestniczkę na opłaty związane z utrzymaniem domu; sama uczestniczka przyznała, że kwotę tę wypłaciła „z zemsty” na mężu. Stąd zasądzenie na rzecz wnioskodawcy połowy pobranej kwoty. W ocenie Sądu Okręgowego, skoro Sąd I instancji ustalił prawidłowo, że udziały w majątku wspólnym są równe, to zasądzenie połowy kwoty pobranej przez uczestniczkę z rachunku wspólnego było prawidłowe. Nieuprawnione było natomiast żądanie zapłaty z tego tytułu kwoty 4.350 zł, wyliczonej przy założeniu, że udział wnioskodawcy w majątku wspólnym wynosi 3/4.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną w punkcie I. postanowienia.

Oddaleniu (punkt II.) podlegało również zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym roszczenie wnioskodawcy o zapłatę przez uczestniczkę dalszej kwoty tytułem środków wydatkowanych na utrzymanie koni stanowiących majątek wspólny w okresie po wydaniu orzeczenia przez Sąd I instancji - zadecydowały o tym rozstrzygnięciu argumenty wskazane w uzasadnieniu wobec tego roszczenia za okresy wcześniejsze.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. uznając, że w postępowaniu tym nie zachodzi sprzeczność interesów w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c., jak wynika z utrwalonego orzecznictwa.

Ewa Blumczyńska Małgorzata Wiśniewska Joanna Mataczyńska